

дайджест найцікавішої інформації та аналітики: ВЕБСАЙТИ, ЕЛЕКТРОННІ ТА ДРУКОВАНІ ЗМІ УКРАЇНИ, ets

www.eko-bud.com.ua

**ТЕЛЕ
РАДІО
ІНТЕРНЕТ**

НОВИНИ

№47
(197),
3-10
грудня
2009 р.

Четверговий випуск

Ціна 1,00 грн.

Існує досить світла для тих, хто хоче бачити, і досить мороку для тих, хто не хоче. Б. Паскаль

**Лесь Танюк:
Із тоталітарною
владою
маю особисті
рахунки**

По суті, "Меморіал" став першою моральною "партією" в Україні. З нього згодом "виросли" всі українські партії демократичного спрямування. Починався він з довгоочікуваного в колах репресованих дослідження масового зневаження людських прав у СРСР. У 1987 році у совєцькі часописи вперше були допущені публікації про сталінський терор. Органи комуністичної влади були не проти повести перед у справі відновлення історичної справедливості". Однак були вже трохи не ті часи. Горбачовська перебудова і смертоносний Чорнобиль пробили розщелину в мурі слухняно-застрашеності, що відмежовував "радянських людей" не лише від зовнішнього світу й правдивих знань про минуле, а й одне від одного. Вперше почала відновлюватися спільнота, вперше на площах міст і сіл стали збиратися велелюдні мітинги, організовані спонтанно, а не "згори". Колишні репресовані та їхні однодумці змогли об'єднатися і разом обстоювати свої права.

Імпульс тієї сили і сьогодні відчутний. 20-річчя "Меморіалу" в Україні відзначається згідно з указом Президента України. 7 грудня заплановано урочистий вечір у театрі ім. Івана Франка, а в Національному музеї літератури відкриється виставка "Мистецтво шістдесятників". "УМ" пропонує своїм читачам розмову з незмінним головою Всеукраїнського товариства "Меморіал" імені Василя Стуса, шістдесятником, громадським діячем Лесею Танюком.

"З кожної області - по дві делегації"

- Лесю Степановичу, чому першу масову демократичну організацію назвали "Меморіалом"?

- Бо разом із пам'яттю відновлюється наша моральна основа. Якщо забути те, що було, воно, безумовно, повториться. Андрій Дмитрович Сахаров заявив восени 1988 року, що потрібні моральне об'єднання і моральна взаємодопоміжність. Оскільки я працював із Сахаровим раніше, багато матеріалів з України шли до нього через мене (зокрема, і Дзюбина робота), мене обрали до робочої колегії "Меморіалу" від України. Там були Євгеній Євтушенко, Алесь Адамович, Юрій Афанасьєв. До речі, в 1970-ті москвичі робили дуже багато для наших хлопців. Коли сьогодні почитати Сахаровські листи на захист Стуса чи Світличного, нітрохи не здивує, що "Меморіал" почався саме з того середовища. Ми роз'їхалися по місцях, аби створити осередки по всіх республіках. Почали складати списки репресованих. Колосальна кількість людей відразу до нас прийшла...

- І що, нікто тоді не перешкоджав?

- Чому ж? Цікавими були маневри Компартії, що, звісно, захотіла очолити цей процес. Із "Меморіалу" невдовзі вийшла чимала група на чолі з Деко, яка не визнала синьо-жовтих значків, тризуба. Перший з'їзд ми провели 4 березня 1989 року в Будинку кіно. Уявіть, з кожної області приїхали по дві делегації. Одна наша, людська, "знизу" обрана, а інша - на чолі з секретарем обкому чи райкому. На бюро райкому "їх зібрали і сказали, що надо ехати в Київ, помогать партії делать реабилитационный процесс". У тих групах справді було чимало ніби й репресованих, але вони в таборах "стукали" чи наглядали.

Мандати видавав я, тому райкомівці залишилися без мандатів. Прийшла міліція, почала нас бити. У "Правді України" згодом той же Деко написав, що, мовляв, фашист Танюк "не дають мандатів комуністам, а дають націоналістам". Дисидента Матусевича арештували просто на сцені. Він штовхнув "репресованого" Резниченка, який щось почав говорити проти України. Той відкидає свою палицю, картинно падає на підлогу, кричить, що його "убілі". А перед тим гукав, намагаючись диригувати всіма: "Ми - єдина страна!"

А посеред з'їзду раптом оголошують, що в приміщенні бомба! Могло початися стовпотворіння: у залі повно старших людей, дехто на мільярях. Я зрозумів, що ніякої бомби немає, адимить голова шашка. Принесли води, полили на дим, і він затих. Якби ми втратили тоді самоконтроль, стався б скандал, хтось міг би й загинути. Але "Меморіал", якому ми по кількох роках присвоїли ім'я Василя Стуса, народився.

(Закінчення на 4 с.)

435 тисяч років неволі!

**На такий термін можуть засудити
Івана Дем'янюка,
якщо його вину буде доведено**

У Баварському земельному суді в Мюнхені розпочався судовий процес над 89-річним Іваном (Джоном) Дем'янюком, колишнім громадянином США українського походження, якого звинувачують у співпраці з нацистами в роки Другої світової війни. Суд розпочався в атмосфері істерії, яку роздмухували передусім німецькі та польські ЗМІ впродовж кількох останніх місяців. Деякі європейські медіа забули про принцип презумпції невинності й ще до суду визнали Дем'янюка «поплічником нацистів, який винний у безпосередній причетності до вбивства щонайменше 27,9 тисячі в'язнів польських концтаборів Трєблінка та Собібор». Якщо навіть буде доведено, що після полону Дем'янюк служив охоронцем у цих таборах (хоча Верховний суд Ізраїлю 1993 року визнав, що він не був наглядачем концтабору), то

залишається запитання: як звичайний охоронець міг упродовж 1943 року вбити майже 30 тисяч в'язнів?! Такі звинувачення не висували навіть чільним гестапівцям! Багатьом, либонь, хочеться, щоб за всі злочини війни відповідав не німець. І не поляк. Процес у Мюнхені «висвітлюють» приблизно 220 журналів, на нього прибули історики та вчені. Суд триватиме до травня 2010 року. За цей час відбудеться 35 засідань, кожне, з огляду на поганий стан здоров'я підсудного, триватиме 180 хвилин. Якщо Дем'янюк доживе до кінця процесу і буде встановлена його вина, то йому загрожує в'язняння терміном 435 тисяч років. До такого терміну не засуджували жодного з керівників III Рейху та найбільших нацистських злочинців.

Олександр ШИМАНСЬКИЙ
umoloda.kiev.ua

Дим солідарності

**Протестуючи проти суду над Іваном Дем'янюком,
націоналісти закидали димовими шашками
посольство Німеччини**

Не всім подобається показовий суд над 89-річним американським українцем Іваном Дем'янюком, якого звинувачують у винищенні євреїв у нацистських концтаборах. На початку цього тижня, у вечір понеділка, група активістів націоналістичної організації «Український автономний спротив» влаштувала «ненавільницьку атаку» на посольство Німеччини в Києві. З вигуками «Свободу Івану Дем'янюку!» та «Геть поліцейську державу!» хлопці зв'язали ручки вхідних дверей до посольства ланцюгом із замком, а потім розкидали перед посольством димові шашки. Таким чином вони висловили свій протест проти суду над Іваном Дем'янюком, який почався цього ж дня в німецькому Мюнхені. Вітер був не попутним для націоналістів і дим відносило в бік Національної опери. «Нападники» діяли настільки швидко, що нікто просто не встиг до них вийти, та це, очевидно, і не передбачалося.

Окрім димових шашок, активісти «Автономного спротиву» розкидали перед посольством і листівки, де пояснюється суть їхнього вчинку. За їхніми словами, ФРН не має права судити Івана Дем'янюка, оскільки «не має ніякого відношення ні до самого Дем'янюка, ні до нібито існуючих «потерпілих», а також через те, що збройні сили Німеччини беруть участь у війнах в Афганістані та Іраку, в ході яких уже загинули і нині гинуть мільйони невинних людей». «Звісно ж ми розуміємо, що наша акція не змусить німців звільнити Івана Дем'янюка, але ми сподіваємося привернути увагу громадськості до цієї справи, - розповів кореспондентів «УМ» Сергій, один з учасників «нальоту». - Нація характерна якраз тим, що повинна об'єднуватися, аби захистити своїй». Сергій не виключає подальших акцій перед посольством Німеччини, в разі якщо Івана Дем'янюка таки засудять.

Олег ШИГУП
umoloda.kiev.ua

Російські спецслужби йдуть з України?

Як стало відомо з компетентних джерел у Севастополі, офіцери контррозвідки російського флоту покинуть Україну протягом 3-х, максимум 4-х тижнів, і цей процес уже розпочався.

За даними одного з джерел, відбування співробітників особливого відділу пов'язано з вимогою української сторони, яка заявила в червні цього року про необхідність виведення офіцерів ФСБ РФ з території України і готовність українських спецслужб виконувати замість них відповідні функції.

За інформацією співрозмовника агентства, всі офіцери продовжать службу як на Чорноморському флоті, що базується на російській території, так і на інших флотах РФ.

При цьому, за твердженням джерела, з від'їздом російських контр-

розвідників ні один співробітник української військової контррозвідки не буде допущений на кораблі і в місця базування російського ЧФ, тому що командування має намір самостійно забезпечити безпеку базування флоту в Україні.

Як відомо, СБУ заявила, що до 13 грудня нинішнього року всі співробітники ФСБ Росії на Чорноморському флоті повинні залишити територію країни.

При цьому їх функції будуть покладені на підрозділи військової контррозвідки Служби безпеки в Севастополі і Сімферополі.

За даними українських спецслужб, на Чорноморському флоті працюють 19 офіцерів ФСБ Росії.

Офіційного ж повідомлення командування Чорноморського флоту про початок такого процесу поки що немає.

pravda.com.ua

В Україну прибув новий посол США

Учора до Києва прибув новий посол США Джон Теффт. Як повідомив прес-секретар МЗС України Валерій Джигун, у середу він зустрівся з міністром закордонних справ України Петром Порошенко. На ній Теффт вручив копії вірчих грамот главі українського МЗС.

Спілкування з пресою не було передбачене.

Теффт - кадровий дипломат. У Держдепі його вважають одним із найдосвідченіших американських фахівців з питань Східної Європи та пострадянського простору.

У 2005-2009 роках Теффт був послом Сполучених Штатів у Грузії, раніше очолював диппредставництво Америки у Литві. Працював у Росії, Угорщині та Ізраїлі.

gazeta.ua

БЮТ: Герман «пресеє» канали, замітаючи сліди до Межигір'я

БЮТ заявляє, що «регіоналка» Ганна Герман намагається заблокувати інформацію про здобуття лідером Партії регіонів Віктором Януковичем будинку в «Межигір'ї».

«Герман «пресеє» телеканали з метою заблокувати будь-яку інформацію про крадіжку лідером Партії регіонів Януковичем будинку в «Межигір'ї».

«Відомості про це прес-служба БЮТ отримує з різних джерел. Ганна Герман та інші впливові регіонали обробили вже всі власників телеканалів, продюсерів та редакторів», - йдеться в заяві.

За словами БЮТівців, «табу на цю тему свободословолюбива пані Герман вимагає не лише у випусках новин, але і навіть в політичних ток-шоу».

«Ведучих «ласкаво просять» не ставити питання про Межигір'я самим, а в разі, якщо воно поставатиме з ініціативи інших - перемикають увагу аудиторії на якісь інші, примісніші для Віктора Федоровича теми», - стверджує БЮТ.

«Такий тиск пояснюється тим, що розмови про Межигір'я надто негативно впливають на психологічний стан Януковича», - заявляє прес-служба БЮТ.

У Блоці Юлії Тимошенко «сам факт наявності у людини подібної емоції вважають позитивним».

БЮТівці сподіваються, «що дисконформ у лідера ПР викликаний все ж таки соромом за вкрадене, а не страхом за те, що рано чи пізно він таки муситиме повернути державі привласнений шмат Київської області - трохи менший за Монако, але в чотири рази більший за Ватикан».

pravda.com.ua

Жодного голосу олігархам!

Після Майдану минуло вже 5 років, а експерти досі сперечаються, що це було. Найголовніше, чим був Майдан - це спробою великих мас населення відстояти власну гідність. Режим Кучми, який просував Віктора Януковича на посаду президента в 2004 році, робив це демонстративно брутально.

"Темники" у ЗМІ, тиск на студентів, опозиційні організації, працівників підприємств усіх форм власності, навіть просто пацієнтів лікарень, доповнювалися заявами можновладців, що конкурент Януковича нізащо не стане президентом.

Саме тодішнє гасло кампанії Віктора Януковича "Тому що" звучало як вирок: голосуй не голосуй..."

Тодішній голова штабу Януковича Сергій Тигітко перед виборами заявив, що лідер ПР випередить свого конкурента на 3% (так воно й сталося за даними другого

туру виборів, визнаного Верховним Судом сфальсифікованим).

У 2004 році всі матеріальні ресурси були на боці Януковича. Перед другим туром виборів на одному з телеканалів російський політехнолог Гліб Павловський заявив в дискусії зі своїм російським колегою Станіславом Белковським, що вже "змириться, все вирішено, що б там не робили оранжеві дівчата". Белковський відповів, що "краще оранжеві дівчата, ніж голубі хлопці".

Але назагал майже всі "експерти" були згодні з тим, що такі так, "усе вирішено". Всі, крім українського народу. Тому сталося саме так, як сталося.

Нематеріальне відчуття власної гідності - основне, що рухало українцями на Майдані. Це саме те, що не могли врахувати російські політехнологи та українські можновладці з атрофією всіх здорових інстинктів.

Як пише з цього приводу той же Белковський, Путін і Медведєв "були уверени в перемогу Януковича, а точніше, тех технологій, которые должны были его привести к победе. Они не верили в возможность Майдана, потому что считали и считают, что борьба человека за свободу является противоестественной.

Поэтому они искренне убеждены, что на Майдан люди выходили только за деньги, что это технологический вопрос, и они сами не подготовили Майдан, не выделив требуемого количества денег. В этом была их ошибка, и больше ни в чем, так считают они".

Коли нещодавно прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко сміялася над жартом Володимира Путіна про краватку президента Ющенка, російський прем'єр пожуривав, що вони йдуть "розмовляти про творчість Чехова".

Якби російський прем'єр прочитав "Людину у футлярі", а ще краще Івана Буніна з його "Козацьким ходом", "Ліриком Родіоном" і "Життям Арсенєва", він краще б зрозумів природу українських протестів.

Відмінність нинішніх виборів від ситуації 2004 року очевидна - вони відбуваються значно вільніше. Президент Ющенко дав можливість себе переобрати, що навряд чи дозволили б його нинішні опоненти.

Однак ситуація нині ще небезпечніша. Сьогодні Україна підштовхують до дилеми: кого обрати з двох представників олігархічного капіталу.

Кількістю політичної реклами кандидати намагаються забити смакові рецептори суспільства, щоб воно перестало відрізняти біле від чорного. Кампанія вже не виглядає так брутально, як у 2004 році. Хоча суть близька. За ресурси, вилучені у суспільства, намагаються одурити це ж суспільство.

Виборча кампанія в Україні до неможливого беззмістовна. За невеликим винятком країні не запропоновано нічого, крім пом'ятих облич політиків.

При цьому суспільству майже не дають можливості задати принципові питання.

Приміром, Віктор Янукович позиціонує себе як набожна людина. Цікаво, як це коригується з його діями 2004 року і фальсифікацією, свідками якої були сотні тисяч громадян? Чи, може, красти голоси менш ганебно ніж матеріальні цінності?

Інше питання: у Межигірському монастирі поховано велику кількість видатних діячів України, цілу плеяду козацьких лідерів. Сьогодні на тому місці стоїть дача Януковича. І нічого не муляє?

Інший бік. Юлія Тимошенко весь свій політичний капітал заробила на патріотичній риторикі. Після цього була газова угода з Росією, яку прем'єр довго називала перемогою, доки не з'ясувалося, що це чи не найбільша за всю історію перемога "Газпрому".

Після цього були переговори зі створення конституції ПРІБЮТ. Ця реформа була спрямована на інституційний підірв життєздатності країни та завдання країні несумісної шкоди. Протягом півтора років переговорів Юлія Тимошенко

смакувала цю річ, а коли вона зірвалася, заявила, що "все пропало". І це не кажучи про залучення до команди прем'єра найодіозніших діячів режиму Кучми.

Явна зневага до виборців криється в думці, що вони усе проковтнуть. Можливо, тому у своїх телевізійних інтерв'ю Юлія Тимошенко спілкується з виборцями немов з відвідувачами ясельної групи.

Ситуація парадоксальна: олігархічний режим не потрібен нікому, крім 5-10 осіб в керівництві олігархічних партій та обслуги.

В остаточному закріпленні влади олігархії в країні не зацікавлені навіть більшість членів відповідних олігархічних партій. Хоча, хто їх питає? Більше того, в остаточній перемозі олігархії не зацікавлена навіть значна частина бізнесу самих цих олігархічних партій. Велетенський більшість суспільства потрібен Закон.

Нині соціологи "малюють" вихід у другий тур виборів Януковича і Тимошенко. Хоча при цьому замовчується факт, що заледве половина респондентів відповідають на питання соціологів, що залишає ймовірність для дуже несподіваних результатів і хорошого "електорального бонусу".

Нині і в Центральній і на Західній Україні проходять цікаві процеси, що з достатньою ймовірністю уможливають потрапляння в другий тур іншого кандидата, що не представлятимете БЮТ та ПР.

Сьогодні будь-яка реальна спроба консолідації кандидатів поза межами ПР і БЮТ, вочевидь, мала б "кумулятивний ефект", тобто ефект швидкої консолідації виборців навколо відповідного проекту. Це дало б цілком реальний шанс не просто вийти в другий тур, а виграти вибори.

З іншого боку, логічно може виникнути питання: а чим бізнес, що поставив на інших кандидатів, краще ніж той, що фінансує БЮТ і ПР. Відповідь: нічим, крім того, що він не причетний до влади, здійснюваної урядом, Верховною Радою

та половиною місцевих рад (БЮТ) та Генпрокуратурою й іншою половиною місцевих рад (ПР).

Бізнес, в тому числі великий, є природним і чи не найголовнішим другом держави, здатним спрямовувати ресурси на реалізацію великих проектів. Так є рівно до того часу, доки цей бізнес розуміє, що він живе у суспільстві, користується його ресурсами. Як тільки він про це забуває, намагаючись жити за рахунок корумпування державного апарату, нехтування інтересів суспільства, цей капітал стає олігархічним, перетворюючись на ворога суспільства.

Про нього колись сказав князь і король Данило Галицький: "Не передувши бджіл, не їстимеш меду". Якщо головні адепти олігархії не люблять країну, навіщо країні любити їх?

Питання друге. Чи можемо ми гарантувати, що нові лідери, обрані з-поза олігархічного середовища БЮТ і ПР, не пройдуть ту ж деволоцію і не стануть такими ж олігархами?

Відповідь: не можемо. Але в цьому питанні ми теоретизуємо, а у випадку ПР і БЮТ все бачимо вже зараз, на власні очі.

Тому почуття власної гідності, і, найголовніше, інстинкт самозбереження мають підказати нам: "жодного голосу олігархам". В першому турі підтримати того, хто на той час матиме найбільші шанси перемогти і Тимошенко, і Януковича.

І коли сьогодні лунають заклики взагалі не ходити на вибори, хочеться процитувати одного китайця, який сказав три тисячоліття тому: "Краще запалити одну свою маленьку свічку, ніж марно проклинати темряву".

Олександр Палій, політолог, історик, кандидат політичних наук pravda.com.ua

Про людей, які вважають Україну своєю особистою справою

Колись Господь створив нас із вами за своїм зразком і подобою. А отже, ми - творці. Звісно, з маленької літери. Такі собі Божі клопи. Є заперечення?

Творець створив цей Світ. А отже, ми, маленькі творці, маємо створювати свій світ. Звісно, теж з маленької літери, але повноцінні світи.

З чого Господь створював наш Світ? З хаосу. Але наше завдання полегшується, ми творимо не з хаосу. Наш матеріал - люди, вулиці, міста, країни, події, інформація.

На Землі живе 6 мільярдів людей, однак наш світ складають лише кілька десятків, яких ми обираємо самі.

Тисячі міст світу для нас - не більше ніж фотографії, до нашого світу входить хіба десяток. У Києві, Одесі, Миколаєві, Очаківі сотні вулиць, але більшість з них для нас не існує, ми ходимо хіба десятком-двома.

Кожен вибирає свої вулиці, свої міста, своїх людей. Проте усі ми свого часу постановою перед Богом і звітуємося, який світ створили для себе.

Відмазки не проканують. На Страшному суді не беруть хабарів і не наймають адвокатів.

Тому наш світ - наша особиста справа. І ваша особиста справа, тому що вам теж стояти перед Богом. Вам відповідати перед своїми дітьми. Вам

відповідати перед собою - можливо, це найскладніший іспит з усіх, бо себе не обдуриш і від себе не сховаєшся.

А отже наше життя - це наша особиста справа, і спробуйте заперечити.

І коли ви з цим погодилися, далі все спрощується.

Якщо життя - наша особиста справа, значить і родина - особиста справа, значить дім і вулиця - особиста, і рідне місто, і країна, у якій ми живемо.

Якщо ви обрали Україну як складову вашого особистого світу, значить це - ваша особиста справа.

"Хіба я можу щось зробити? Хіба я вирішую? Хіба я впливаю?" - ці запитання не личать істотам, які створені за зразком і подобою Творця.

Кожен з нас так чи інакше стає центром свого невеликого світу - для одного в межах родини, друзів, будинку, для іншого - бізнесу, третій включає до свого світу ще й вулицю, а то й своє село, місто, бо хоче жити в ньому, як людина.

Комусь вистачає снаги і амбіцій на те, щоб збільшити масштаб і спробувати впливати на всю Україну.

Насправді це не важливо. Як б межі ви не обрали для свого особистого світу, головне - впорядкувати його. Якщо це ваша родина, значить лад у ній

має бути вашою турботою. Впорядкували родину - впорядкуйте дім. Це ваш дім. І якщо навіть сусіди не дуже хочуть приєднатися, все одно вам до снаги зрушити з місця процес.

Бути глядачем - от до чого нас привчають вже десятиліття. Але ми не можемо залишатися глядачами стосовно власного життя. Його треба брати до рук.

Ми терпимо свавілля чиновників, і віримо, коли вони пояснюють: "Така у нас робота". Брехня! Немає такої роботи, на якій треба бути падлюкою. А якщо навіть є - нема чого порядній людині обирати таку роботу. Падлюка в кабінеті залишається падлюкою і за його межами - на вулиці, вдома.

Ми не завжди можемо звільнити садиста-міліціонера, рекетира-прокурора чи хабарника-суддю, але ми можемо викреслити його зі свого власного світу, зі списку тих людей, яким ми подаємо руку чи запрошуємо до господи.

Отже кожен, хто вважає себе частинкою Творця, має впорядкувати свій власний світ, очистити його від падлюк та встановити нормальні людські стосунки - спочатку в родині, потім у будинку, місті...

В Україні живе понад 46 мільйонів людей. Але навіть 5% громадян можуть

змінити країну. Згадайте Майдан-2004.

Соціологи підраховали, що тоді через протести пройшло не більше за 7% населення - але який ефект це викликало! І саме тому, що ці 7% після революції опустили руки і стали сподіватися на новообрану владу - саме тому тепер ідеться про загальне розча-

рування. Ми - люди. Наша родина - це наша особиста справа. Наше місто - теж. І вся Україна - наша особиста справа. От і все, що ми можемо сказати про нових громадян.

Брати Капранови pravda.com.ua

Перше грудня

18 років тому громадяни України затвердили на Всеукраїнському референдумі Акт проголошення незалежності. У цей день - першої зимової неділі 1991 року, на виборчі дільниці прийшло 31 891 742 особи, які мали право голосу - досягли 18 років та були постійно прописаними на території України. Це 84, 18% від усіх виборців.

Проголосували "за" - 28 804 071 - більше, ніж 90% від тих, хто взяв участь у волевиявленні. Мешканці усіх областей, районів та міст своєю більшістю прийняли рішення про незалежність. Україна стала країною і державою.

Саме день 1 грудня 1991 року є датою фактичного зникнення СРСР - після того, як Україна мирно, легітимно, тобто виконавши необхідні конституційні процедури, вийшла зі складу Радянського Союзу, стало зрозумілим, що його існування втрачає сенс.

Мудра ідея референдуму належить академіку, народному депутату Ігореві Юхновському, який вніс її із голосу під час голосування парламентської постанови про затвердження Акту проголошення незалежності 24 серпня 1991 року.

Тоді багато хто із депутатів не підтримав його, непокоячись, що результати волевиявлення будуть недостатньо переконливими. Час довів правоту академіка.

Твердження, що СРСР "із п'яну" у Біловезькій Пущі "сообразили на троих" 8 грудня того ж року Леонід Кравчук, Борис Єльцин та Станіслав Шушкевич є неправдою. Біловезькі домовленості лише юридично оформили цивілізоване розлучення трьох слов'янських націй, які до того кілька сторіч спільно перебували в єдиній державі - Російській Імперії та Радянському Союзі.

У цьому розумінні разом із СРСР закінчився і майже трьохсотрічний період російської імперської історії.

Від СРСР Україна успадкувала розвинену соціальну, виробничу та транспортну інфраструктуру. Але найбільшу її частину перевагу перед іншими країнами колишнього СРСР являли собою не найкращі природно-кліматичні умови, а висока якість населення.

Землеробська ментальність українців, яку більшовикам не вдалося знищити Голодомором, репресіями та колективізацією, визначала працю як основу добробуту. Знання та професійні навички у етичній системі примату кваліфікованої праці, що формувалася в українських родинах, були позиціонованими у системі традиційного виховання як самоцінний ресурс особистості.

Висока працездатність, освіта та фаховість 52-мільйонного населення України являли собою її головний соціальний капітал, який за ці 18 років дуже деградував.

Старші представники української інтелігенції потрапили до цього соціального прошарку переважно із села у першому або максимум - у другому-третьому поколінні. Тому, коли на початку 90-тих почали занепадати науково-дослідні установи, високотехнологічні виробництва, сільськогосподарські підприємства, то разом із робітниками та селянами чимало людей розумової праці порівняно легко адаптувалися до нових соціально-економічних реалій.

Вони переключувалися у базарних перекупників, заробітчани за кордоном або просто повернулися до натурального господарства на власних городах - не забувши ж бо батьківських-дідівських звичаїв.

Зовсім невелика кількість із них спромоглися налагодити власний бізнес. Ця ніша була зайнятою колишніми партійно-

комсомольськими апаратниками, працівниками радянських силових установ, цеховиками та кримінальними елементами. Сьогодні вони та їхня побутова й інтелектуальна обслуга є основою правлячої верстви країни.

Закладення підвалин їхнього панівного становища також відбулося у цілком конкретний день - 1 грудня 1991 року.

Перемога колишнього другого секретаря ЦК КПУ Леоніда Кравчука на виборах першого президента незалежної України, які відбулися того дня, не лише унеможливили люстрацію колишніх радянських чиновників, як це було зроблено у ряді країн, що належали до комуністичного табору, а й створила усі умови номенклатурі використовувати владу задля власного збагачення.

18 останніх років показали, що лише і винятково для цього.

Поразка В'ячеслава Чорновола, який тоді зайняв друге місце, зумовила початок втрати шансів Народного Руху України стати справді потужною політичною силою. Втім, це вже тема окремого допису.

Майнове розшарування, яке виникло на початку 90-тих за рахунок корупції та тіншової економіки заклало передумови для рівнобіжного існування держави та суспільства. Їхні шляхи дедалі менше перетинаються і це знищує перспективи України, як країни.

За визначенням видатного українця американського походження Джеймса Мейса, Україна являє собою постгеноцидне суспільство. Науковець і публіцист Ігор Лосев додає: "а також - посттоталітарне та постколоніальне".

Це означає, що традиція недовіри або й зневаги до влади в нас у крові. Влада сприймається як чужа і ворожа. Обдурювати та обкрадати її в очах значної частини громадян є допустимим. Батьки у сумлінних селянських родинах, виховуючи дітей у повазі до чужої праці, завжди карали їх за, наприклад, вкрадені яблука у садку сусіда, але заохочували носити з колосного лану до свого подвір'я усе, що там достигало.

Так само у часи кріпацтва етичні норми селян були не надто суворими до крадіжок у панському господарстві або браконьєрства у панському лісі - колгосп, як і кріпацтво, являв собою механізм примусу до важкої та малопродуктивної праці.

Найцікавіше, що українська влада й себе саму також сприймає, як чужу і поширює на себе ж етичні норми крадіяства. Тому власну корупцію сприймає як щось стороннє й природно неминуче. Давня народна мудрість - "То нічого, що вкрав, аби добре сховав!" - являє собою концентровану ілюстрацію глибинних традицій всеохоплюючої суспільної корупції, яка є поширеною ментальною рисою в Україні.

"Чужинність" влади зумовлює винятково імітаційний характер усіх типів політики, які вона здійснює. Продуманої послідовної політики в Україні немає у жодному секторі відповідальності влади перед суспільством - починаючи від містобудування і закінчуючи боротьбою з епідеміями.

У цьому розумінні в Україні взагалі немає політиків, а є політики, головним способом приходу до влади яких є популізм.

Єдиний шанс на зміну такого стану речей суспільство створило для себе, вийшовши на Майдан у листопаді 2004. Але віп-сектор Майдану, його президія, одразу після перемоги Віктора Ющенка на президентських виборах, з демонстративним цинізмом зруйнували суспільні сподівання, влаштувавши публічний стриптиз із демонстрації своїх справжніх (причинних) мотивацій до "політичної" діяльності.

Країна і держава знову повернулися до окремішнього існування, вчергове згаявши час, який могли б використати задля модернізації.

І так би воно й було б собі й надалі - Україна, за відсутності суб'єкта розробки та здійснення стратегії її розвитку, рухалася б до остаточного колапсу, якби не чвари у середині правлячого класу, які, зокрема, у вигляді побічного продукту забезпечують нам відносну свободу слова.

Гризуться вони за речі цілком меркантильні - залишки державного майна, землю, діряві бюджети, але позаяк, мусять, про лютіше око, придурюватися, що нібито представляють політичні інтереси громадян, то й роблять вигляд, що чубляться з ідеологічних міркувань.

Імітаційний характер політики погано погартували із ними, хто називає себе політологами. Замість дослідження стану суспільства та політики, яку мали б здійснювати її суб'єкти - органи влади та політичні партії, "теле-політологи" (вираз Юрія Романенка) мусять коментувати взаємини між політико-економічними групами та їх середині.

Телевізійні ток-шоу, тому й зветься "шоу" - видовищами, що не мають на меті здійснення зворотного зв'язку між суспільством і політиками, вони не являють собою способу "звірити годинники" із громадянами. Їхній перегляд має розважальний, а не інформативний характер. Хоча, задля об'єктивності слід визнати, що останнім часом тематика та склад учасників політичних передач починають набувати актуальнішого суспільного змісту.

Але, усе одно головним сенсом участі у шоу для теле-політиків (вираз Сергія Дацюка) першого ешелону є розкручування власного імені у якості бренду (торгівельної марки), який можна згодувати (продати) виборцям за його голос.

Для другого й третього ешелону - продемонструвати носієві брендованого політичного імені, а головню його власникам-спонсорам, свою потрібність у якості публічного обличчя політичного проекту. Бо ж не усім же їм пощастило бути родичами, помічниками, водіями, тощо для господарів парламентських та місцевих депутатських фракцій або мати змогу придбати депутатського мандата.

Ці дві останні категорії "не публічних політиків" є вільними від повинності спілкування зі ЗМІ.

Те, що пропорційна виборча система призвела до кланово-корумпованого способу формування представницької влади - пів біді. Значно гірше, що дедалі частіше на тих самих засадах добираються кадри і для виконавчої та судової гілок влади - професійним та сумлінним службовцям там вже просто не лишається місця.

У такий спосіб з політикуму вимиваються залишки інтелекту та відповідальності за майбутнє - "негативна селекція еліти", за означенням Семена Глузмана.

Таким чином державні інститути втрачають професійну конкурентоздатність із приватним сектором.

Навіщо політикам та чиновникам відповідати за перспективи якості життя громадян, коли вони переважно не розглядають країну, область, місто чи район, як середовище свого власного та рідних майбутнього існування?

З провінції, після відставок, вони часто вже сьогодні переселяються до Києва, Конча-Заспи, Пущі-Водиці, а багато хто за кордон, де добре облаштувалися їхні діти, батьки, брати-сестри.

У цілковитій відповідності до маркетингових способів стимулювання попиту, політиків виборцям спродують рекламісти. Вони ще не соромляться називати себе "політехнологами". Їхнє нехитре ремесло полягає у створенні, шляхом маніпуляцій суспільно свідомістю, привабливого образу того чи іншого політичного бренду.

Саме їхні послуги користуються попитом у політиканів-популістів - позаяк ті не можуть запропонувати суспільству реальних політичних програм, виникає потреба у імітації їхньої наявності. Політехнологи є майстрами "чорного піару" - для конкурентів їхніх замовників і "біло-пухнастого" для своїх роботодавців.

Та найкраще політехнологи рекламують, звісно, власні послуги - створюючи враження про свою незамінність. Найточніше відмінність між політологами та політехнологами підмітив 20 листопада Віталій Бала, директор агентства Моделювання ситуацій:

"Кого з Ваших колег-політологів поважаєте найбільше? - По-перше, я не політолог. А по-друге, маю хороші стосунки і вважаю фахівцями Фесенка, Карасьова, Єрмолаєва і Небоженка. Бо ми в АМС події намагаємося створювати, а в них дуже добре виходить їх коментувати. У цьому і полягає основна різниця між політологами і політехнологами".

Створення "подій" класичний спосіб маніпуляції суспільною свідомістю. Тому, за окремими, інколи курйозними, винятками політехнологи, а інколи чомусь і політологи не афішують імена своїх замовників.

Ще задовго до сумнозвісного скандалу Максим Лациба, координатор програм УНЦПД, порівняв політехнологів із педофілами, обґрунтувавши цю аналогію таким чином: "Педофіли використовують фізичну та психологічну безпорадність дітей задля власного задоволення, а політехнологи - безпорадність усього суспільства перед маніпуляціями свідомістю задля власного заробітку".

Засобами соціальної реклами можна запустити й позитивні суспільні процеси, але це не притаманне українським політикам та політехнологам, особливо на виборах - залякування, наприклад, епідеміями смертельних хвороб, ксенофобія, викиди компромату потребують менших інтелектуальних зусиль та й витрат.

Програми усіх 18 кандидатів у президенти, незважаючи на те, що вони орієнтовані на різні уподобання виборців тією, чи іншою мірою підпорядковано логіці популізму та імітації політичної діяльності.

Їхні автори вочевидь не замовляли та не використовували при написанні цих документів досліджень сучасного стану суспільства, його актуальних та перспективних потреб і викликів.

Базовою інформацією для написання програм, а також виборчих гасел та інших наживок для виборців стали соціологічні дослідження очікувань, сподівань та фобій

громадян. Втім, виконання виборчих обіцянок є рідкісним, унікальним явищем і не лише в Україні.

Ось яким би, для прикладу, могла б бути частина програми, що стосується організації взаємодії влади із громадянами, політичної сили та її кандидата, який насправді переймається долею країни, а не лише одержимий власним бажанням стати президентом:

"В Україні буде запроваджено інноваційні способи здійснення влади, а саме:

Здійснено комплексне дослідження країни на предмет інвентаризації викликів та загроз, що постають перед нею та шляхів і ресурсів їхнього подолання. Процеси ухвалення усіх рішень (крім тих, що становлять державну таємницю) та вихідні документи для них будуть доступними усім громадянам безпосередньо в мережі Інтернет.

Голосування усіх членів колегіальних органів - рад, виконкомів, комісій будуть завжди поіменними та довічно доступними для ознайомлення.

Звіт про виконання бюджетів усіх рівнів будуть у щоденному режимі (стільки-то грошей надійшло й стільки-то витрачено за відповідними видатковими статтями) викладатися на сайтах відповідних установ.

Земельні кадастри, генеральні плани та плани детальної забудови населених пунктів також будуть викладені в Інтернеті, а процес їхнього виконання можна буде неперервно спостерігати за допомогою супутникового моніторингу.

Усі звернення громадян реєструватимуться на сайтах установ, куди вони спрямовані і особа, яка звернулася матиме змогу у щоденному режимі спостерігати за проходженням цього листа та підготовкою відповіді на нього.

Службовці керівної ланки і депутати декларуватимуть на сайтах своїх установ та рад власні доходи та видатки щомісяця.

Місцеве самоврядування буде організоване на засадах суб'єктності територіальних громад - мешканців міст та інших населених пунктів, за принципом юрисдикції на одній і тій самій території лише однієї ради. Буде втілено принцип дворівневості влади: держава - громада (населений пункт). Вертикаль рад буде замінено асоціаціями рад громад.

Всякі контакти громадян з правоохоронними органами фіксуватимуться за допомогою дистанційних відеозаписів...".

Можливо ще слід сказати кілька слів про принципи і формування правових засад люстрації правлячого класу. Чи не слід, аби не впадати у гріх того самого популізму?

У прикінцевих положеннях програми доречно написати:

"Не голосуйте за нас ті, хто виступає проти підвищення пенсійного віку та монетизації пільг. Хто заперечує запровадження страхової медицини та обов'язкової загальної диспансеризації. Хто не підтримує відмови від Болонської системи освіти та загальної тестування і підвищення вимог до акредитації вишів".

Хто відмовляється від повсюдного, окрім продовольчих ринків, запровадження касових апаратів; не бажає брати активної участі в органах самоорганізації населення із метою поліпшувати власне середовище проживання.

Хто викидає сміття у неналежних місцях та мие автомобілі у водоймах. Ті, хто займається браконьєрством та забудовує береги річок і озер; виробляє та продає дітям слабоалкогольні напої; палить та бухає у громадських місцях і їздить "зайцем" у громадському транспорті...".

Але із такою програмою будь-хто залишиться у меншості, навіть, найбільш гламурний та красномовний пошукач найвищої посади. А час й далі спливає. Пішов 19 рік.

**Костянтин Матвієнко,
Корпоративний стратегічного
консалтингу "Гардарика"**

pravda.com.ua

Лесь Танюк: Із тоталітарною владою маю особисті рахунки

(Закінчення. Поч. на 1 с.)

"Кожен метр - людські могили"

Найрезонансними дослідженнями українського "Меморіалу" стали Биківня і Дем'янів Лаз. Відомо, що ще в 1987 році партійна верхівка щосили намагалася зберегти таємницю масового поховання під Києвом. На тому цвинтарі без могил навіть хотіли збудувати станцію метро...

Про Биківню ми опублікували 12 різних книжок. Вони вийшли невеликим накладом, кожен - не більше тисячі примірників. Серед авторів - і Микола Лисенко, і полковник Андрій Амонс, який колись за службовим становищем не дуже шанував дисидентів, потім змінив погляди і взявся за реабілітацію. У 1988 році після наших вимог встановили у Биківні пам'ятник, проте з написом - "жертвам фашистів". Коли постановили організувати ще одну комісію для розслідування Биківнянської справи, міністр внутрішніх справ Гладуш заявив у пресі, що покладає "партійний квиток, якщо там знайдуть кістки хоч одного репресованого більшовиком". Через місяць ми довели, що там поховані репресовані. Він, звісно, квиток не поклав. Але справа зрушила з місця. Почали робити ексгумації. У Биківнянському лісі кожен квадратний метр - людські могили. Багато тіл енкаведисти поскидали в озеро, в якому відмивали від крові машини. А з іншого боку озера радянська влада побудувала "зразкову" свиноферму. Свині там харчувалися людським м'ясом.

Спочатку в'язнів розстрілювали у Жовтневому палаці, ховали за ним і на схилах, де зараз квітники. Ми там пам'ятку дошку поклали, але її вкрали комсомольці. Потім ми поставили меморіальний хрест. Комсомольці переконували, що у Жовтневому "нікого не розстрілювали". Хоча старенький завгосп ще у 1950-ті роки показував мені, студенту, великі підвали, просякнуті кров'ю.

Тепер, після кількох капітальних ремонтів, того вже немає. Коли ми запропонували віде-прем'єр-міністру Іванові Васюнюку на виконання указу Президента розмістити Український інститут національної пам'яті й музей страхітливої тоталітарної доби у Жовтневому палаці, то йому показали там блискучі гардероби і концертні зали. Та ще й десяток наших "зірок" на чолі з Ніною Матвієнко написали листа, що "не можна віддавати концертні приміщення на поталу меморіальцям, бо артистам не буде місця для співу"...

Ще в 1960 році ви, очолюючи славнозвісний Клуб творчої молоді у Києві, ініціювали "комісію" і стали збирати відомості про розстріли 1930-х. У цій неофіційній комісії були Алла Горська і Василь Симоненко. Звідки ви дізналися про Биківнянський ліс?

Якось до нас на вечір Курбаса (який, як ми знали, загинув на Соловках) прийшла жінка і розповіла, що, окрім північних

Соловків, є ще й "українські Соловки". Вона була завучем школи в Биківні. Тоді ми її створили комісію. Та жінка з нами не пішла, послала дідуса. Він за пляшку горілки поведив нас по всьому тому лісу. Був вогикий вересень, земля вгиналася під ногами. Дідусь каже: де вгинається - там і яма. Десь на середині нашої подорожі Василь бере мене за руку і каже: "Подивись, що там!". Кажу, діти грають у футбол. "А ти придивись, чим!". Підійшли поближе і бачимо, що діти грають маленьким дитячим черепом, простреленим ззаду. А на воротах у гравців лежать інші черепи. Те поле видалося засіяним смертю... Аллі стало погано, ми вирішили йти вже додому. Василь дорогою прочитав такі вірші:

*Ми топчемо і воровів, і друзів,
О бідні йорикки, всі на один копил -
На цвинтарі розстріляних ілюзій
Уже немає місця для могил.*

Чому йорикки? Бо дід сказав: "Отут лежить група Реденса (харківського чекіста - Ред.). Вони спершу розстрілювали, а потім і їх розстріляли. Отже, і ті, і ті тут лежать".

Ми тоді склали Меморандум до влади, мовляв, є такий цвинтар, слід зібрати державну комісію, обстежити місцевість і облаштувати меморіальну територію. Я його підписав один і подав у міську раду. Зрозуміло, ми тоді вже знали набагато більше. Уже поверталися люди з торем. Ми шукали таких людей, організували з ними зустрічі. Знайшовся один чоловік, якого свого часу возили в Биківню закопувати, а потім не встигли розстріляти. Журналістка Анна Бегічева, яка працювала колись із Курбасом, переповіла розповідь якогось лікаря, що коли слідчий допитував арештованого, то казав: підеш по 23-й статті. А такої статті не було - то був маршрут трамвая, яким вивозили трупи в Биківню. Ці записи є у моїх щоденниках.

Вам, напевне, було страшно на те все дивитися, читати, слухати...

Звичайно, страшно. Але коли залишаєшся сам на сам, попіл Клааса стукає в тобі. З тоталітарною владою в мене є особисті рахунки. Мій брат помер, ув'язнений у психушці. Він мав нещастя в 1965 році бути в Новочеркаську на тих будовах і бачити ті розстріли. Того дня вони схопили полуторку і втекли. Але ж їх вичислили як "строїотряд", брата арештували, почали лікувати якимись антидепресантами і зовсім згубили. До того ж, з 20 років, що я живу у Москві, я 10 літ був безробітним, не міг в Україні нічого надрукувати. Мені пощастило - в мене були гарні друзі: Алла Горська, Чорновіл, Стус, пані Орися, Микола Лукаш, Кочур - високого класу люди. У мене збереглися їхні листи, документи. Все це, а також самвидав, спогади, газетні вирізки зібрані у понад 200 переплетених зошитах-альбомах, які зараз видаю друком.

У мене дід розстріляний у Биківні лежить. Київський адвокат. Коли я вже в наші часи знайшов у архіві його розстрілювальну справу, то був шокований. Мені завжди здавалося, що в 1930-ті роки життя було якесь дурне, осовіахімне, "утро красіт нежним светом"... Але з документів я побачив, що жили тоді дуже напружено. Слідчий запитав діда: "Чи правда, що ви, захищаючи обвинуваченого, сказали, що він "із банди кулацької перешол в банду советскую"? "Так. А хіба те, що відбувається навколо, не бандитизм?" - каже дід у 1937 році! Наступного дня слідчий питає: "Правда, що ви, виступаючи на політінформації на заводі, сказали, що "без фашизма Леніна і Сталіна не було б фашизма Гітлера і Муссоліні"? Отже, в 1937 році, коли ще не було Аушвіцу, війни й усього, що ми знаємо сьогодні, старий український інтелігент, німець за походженням (його так і розстріляли, як німецького шпигуна) лише на підставі власних міркувань збагнув, що коричневий і червоний фашизм - брати.

"На Соловках зараз ситуація страхітна"

Коли ви почали усе це з'ясувати для себе?

Із 1956-го. Цим роком у мене починаються щоденники. А закінчуються

1966-им. Клуб творчої молоді тим і був цікавий, що осмислюючи художні, мистецькі речі, ми намагалися зрозуміти: а що ж сталося? Чому загинули країці з країцями? У моїх щоденниках є близько 20 тисяч прізвищ репресованих та їхні історії. Влітку 1961-го ми з режисером Борисом Головатюком і художником Василем Вечерським вперше поїхали на Соловки. Там тільки-но зробили музей - звісно, не репресій, а краєзнавчий. Ми знайшли дідуса, що служив там підводником після війни. Він розповів, як бачив страхітливий підводний цвинтар, де серед водоростей стояли, похитуючись, скелети, прив'язані до каменя. Думаю, що такий цвинтар у Білому морі не один... На жаль, зараз на Соловках ситуація страхітна. Музей репресій викинули за межі кремля. Гадаю, все йде до того, щоб стерти пам'ять про концтабір і розстріли.

У 1990-ті "Меморіал" організував низку громадських відкритих "Нюрнберзьких судів" над злочинцями тоталітаризму в різних областях України. Якою є доля матеріалів цих судів?

Якби ми від держави мали якусь підтримку, то могли б видати до 100 томів таких документів. Матеріалу справді багато і, здається, що в Інституті національної пам'яті було б що робити, аби вони з нами співпрацювали.

До речі, чому не співпрацюють?

Гадаю, у них ще немає сформованої стратегії. Минулого року вони мали кошти, але змушені були повернути їх у державу - замість того, щоб використати за призначенням. Ігор Рафайлович Юхновський, до речі, був одним із перших голів "Меморіалу" у Львові. Але все таки він фахівець із цілком інших питань, теоретик високого кшталту. І в окремих моментах як нормальний консерватор намагається об'єктивізувати процес. А в цій праці слід йти на випередження.

"Як би чого не зробити радикальнішого..."

Знання про реальну дійсність у 1970-80-ті було доступне для кількох відсотків суспільства. А маси, які не читали діаспорних часописів і не слухали "ворожих" голосів, перебували під впливом гіпнотичної радянської пропаганди. От зараз багато хто каже: "А ми цього не знали..."

Широка громадськість дізнавалася, коли сама цього дуже хотіла, на хвиліх великих спалахів. Переконаний, Майдан-2004 був таким спалахом, що збудив розуміння і прагнення. Вони не погасли - перейдуть в інші форми, можливо, гостріші. Я не прихильник погляду, що ми стоїмо над прірвою. Кожна генерація так вважає.

Але ж соціологічні дослідження свідчать, що українське суспільство сьогодні знає й цінує відомості про Щербицького і Брежнєва, але майже нічого не відає про Стуса, Горську, того ж Шелеста. Досі на державному рівні відзначають ювілеї комсомолу, партійних діячів...

Це говорить про те, що наша влада, на жаль, не є стратегічною. Це здебільшого принципи випадкових уколів, ідеологічних заштриків. А Компартія має у своєму "військ" молодих хлопців, які ночують біля пам'ятника Леніну. Оудурманення народу триває. Зрештою, сьогодні в нас знову критична ситуація, коли можуть бути репресії, переслідування. У Москві - повний погром демократичних сил, "Меморіалу" забороняють друкувати книги, кількох меморіальців арештовано. До речі, ми від москвичів маємо всі їхні книги, газети.

А де ви їх тримаєте, хіба у Всеукраїнського "Меморіалу" є офіс?

Так, у мене на балконі (сміється). Упродовж двох років я знімав двокімнатну квартиру під офіс "Меморіалу". А коли був головою комітету Верховної Ради, то розмістив офіс організації в одній із кімнат комітету. За всі 20 років існування ми від

держави не одержали ні копійки. Утім видали півтисячі назв книжок, організували понад 60 виставок, конференцій.

"Вилізували пантофлю папи... чи мамі", ніби Сталіна прославляли"

Людина змінює ментальність, коли має доступ до інформації. Як зробити, щоб книги і фільми нарешті стали набуток значної кількості людей?

Лише через допомогу держави. Міністерство культури має гроші для закупівлі книг, але не цікавиться книжками про шістдесятництво чи Биківню. Чому? Бо то блатна справа, що передбачає "відкат". У владі - не марафонці, а бігуни на стометрівку. Люди, які пильнують, як би чого не зробити радикальнішого. Думаю, що Україна прийде до більш ґрунтовної свідомості. От є, так би мовити, два лідери - Тимошенко і Янукович. Середній чоловік думає: треба вибрати між ними, хто менш поганий. Але ж якщо обидві позиції тобі не подобаються - не підтримуй їх. Май власну, хай і романтичну позицію. Візьміть наших співаків, які вийшли на площу 24 жовтня. Ніна Матвієнко... у неї ж ім'я є, за яке не має бути соромно через кілька років! Руслана - теж цікава, розумна жінка. Коли вона прийшла в парламент, я радів: артистка говорила англійською мовою з головою ООН як політичний діяч. І що, це випадковість сьогодні - "задрив штани, бежать за комсомолом"? Вони не лише співали пісні, а ще й тексти читали. Так вилізували пантофлю "папи"... чи "мамі", ніби Сталіна прославляли: ти наш вождь, наше сонце. Було б дивно уявити Василя Стуса чи В'ячеслава Чорновола, які б вийшли на трибуну з думкою, скільки їм дадуть гонорару, якщо виступлять за того чи іншого. У тих людей не було й подумки потягу до "солодкого життя". А то дуже небезпечно, розраховане на один раз: "Я досяг блага і більше нічого мені не треба". Це вже смерть.

Напевне, "Меморіалу" буде що робити і через 10 років, і через 20. Власне, досліджувати вже нинішній період пристосування й опору, узалежнення і відчайдушної гідності...

У суспільстві є цей розкол, де по один бік - лакейство, брак гордості, власного "я". Отакої "України" мусимо позбуватися. Маємо дивитися в очі тому ж Стусові, Чорноволу, Курбасу, ототожнювати себе з ними і рівняти себе за високими ідеалами. Приймаючи їхні цінності, ми прийматимемо відповідні рішення. Коли часом на зібраннях "Меморіалу" люди заговорюють про гроші, я згадую Аллу Горську. Вона ж, напевне, мала право дожити до сьогодні, виставляти свої картини, зрештою, й заробляти гроші. Але обрала інший шлях. І це є справжня Україна - жертвна, не вигідна з погляду сьогоднішнього моменту. Але вона переможе, бо розрахована на завтрашній день. Микола Куліш сказав: "Тільки того ідеї переможуть, хто за них на ешафот виїде і голову за них покладе". І от сьогодні, коли я кажу, що варто голосувати за Віктора Ющенка, то закидають, що "у нього малий рейтинг, він не пройде". А хіба в цьому проблема? Хіба питання не в собі: чи ти підтримуєш Україну як таку, Україну в собі? Чи маєш голосувати за те, що не є Україною?

Думаю, Україна якраз тим цікава, що коли вже допече - то так бабахне, що весь світ здригнеться. Москвичі цьому завжди дивувалися. Казали, що вважали українців спокійними, але виявилось, що в таборах кожен другий - українець. Чому українці такі вперті, наполегливі, так тримають оборону? А то була зовсім інша нація, яка боролася не за свої вигоди, а за завтрашній день - за нас із вами.

Можна сказати, що повернення нації до нормального стану відбувається тоді, коли критична маса суспільства повернеться до людських цінностей, почне шанувати своїх праведників?

Так, коли ми станемо людьми культури. Згадаймо, як Курбас говорить: "Все моє життя - це підйоми світлого устремління, в чергу з нічно безвілля. Коли чернь моєї душі бере верх і править державою Леся Курбаса. І після тридцятих змагань, коли темне перемагло, я все таки вірю, що останнє слово скаже та моя частина, яка може бути свідомістю моря, гір, хмар, нації, людини взагалі. Сказано-бо: досягнена на підйомі ступінь осяяння не пропадає. Вона навки наша власність, навіть в калюжі вона до нас повернеться, до неї ми будемо сліпо й навпомацки йти. Бо те що просове нас, є бажання тривати на високому". Можемо вже відняти слова "сліпо й навпомацки". Але все одно йдемо до відкриття тих цінностей, які за всіх часів є високими.

ДОСЬЄ "УМ"

Лесь Танюк

Народився 1938 року в с. Жукин на Київщині. Дитинство провів із батьками в концтаборі в Німеччині (1941-1945). Вищу освіту здобув у Київському інституті театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого. Обраний президентом Клубу творчої молоді (1960) - основного об'єднання українських шістдесятників. 1965 р. через переслідування виїхав до Москви, де працював до 1986-го, зокрема у МХАТі, Театрі імені Станіславського. У 1986 р., через місяць після Чорнобильської катастрофи, повертається в Україну на посаду головного режисера Київського молодіжного театру, звідки його звільняють після серії протестних театральних вечорів.

У березні 1990 р. обраний депутатом Верховної Ради України, член президії Верховної Ради, голова Комітету з питань культури. Один із ініціаторів заборони КПУ в 1991 році. Голова Народної Ради (демократичної опозиції у Верховній Раді) після І. Юхновського (1992-1993). У 1988-1989 - член робочої колегії Всесоюзного "Меморіалу" в Москві від України, один з організаторів Всеукраїнського "Меморіалу" імені В. Стуса, з 1993-го - його голова. У 1995 р. очолив Всеукраїнський Комітет із підготовки суду над КПУ "Нюрнберг-2", а в 1996 р. став координатором одноім'яного депутатського об'єднання у Верховній Раді України.

Народний депутат України п'яти скликань. Режисер, письменник, народний артист України. Керує Національним спільною театральних діячів України. Професор. Автор понад 600 публікацій на теми мистецтва, соціології й політики. Сценарист фільму "Голод-33", автор 12 телефільмів про репресованих діячів культури "Розстріляне відродження".

ДОВІДКА "УМ"

Міжнародне історико-просвітницьке, правозахисне та благодійне Товариство "Меморіал" працює над збереженням пам'яті про політичні репресії в СРСР у ХХ ст. та правозахисном. Налічує десятки громадських організацій у Росії, Україні, Казахстані, Латвії, Грузії та інших державах. Створене 28 січня 1989 року в Москві. Перший голова - академік Андрій Сахаров. Цілями "Міжнародного меморіалу" є: допомога у побудові розвинутого громадянського суспільства та демократичних правових держав; участь у формуванні суспільної свідомості на основі цінностей демократії та права, подолання тоталітарних стереотипів; відновлення історичної правди та шанування пам'яті жертв політичних репресій. Напрями роботи товариства: дослідницький, просвітницький, правозахисний. "Меморіал" досліджує історію ГУЛАГу, ВЧК-ОГПУ-НКВС-МГБ-КДБ, політичних репресій у СРСР та історію дисидентського руху опору. Створено музейні колекції, документальні каталоги, електронні бібліотеки.

Ярослава МУЗИЧЕНКО
umoloda.kiev.ua

Через Голод — до Життя

Чому геноцид не допоміг ідеологам світової революції «перетравити» українську націю

«Неперспективні народи мають піти зі світової сцени», — таку думку розвивав ще Карл Маркс у своїх текстах. Про зникнення націй за комунізму писав Фрідріх Енгельс у «Проекті комуністичного символу віри» (1847). Ленін розмірковував над тим, що ринковий капіталізм нерозривно пов'язаний з етнічністю, отож, щоб перейти до наступної «суспільної формації» — комунізму — потрібно ту етнічність вигасити. Сталін, який керував національною політикою більшовицької партії від її початків, розвинув теорію про три етапи вимішування на «червоних» теренах «комуністичної біомаси», названої ласкаво — «совєтській народ». Спершу слід було стимулювати розквіт національних мов та культур, потім їх зближення (коли поряд з національною мала використовуватися спільна мова), і на третьому етапі — злити усі нації в одну... Через десятиліття після початку реалізації цього «проєкту» відомий історик Джеймс Мейс зазначав, що саме суть формули «зближення і злиття націй» можна трактувати як прогеноцидну.

«Національне питання»

«Українська нація надто багатолюдна, щоб легко її цілковито знищити, — писав Рафаель Лемкін, автор терміну «геноцид» і відповідної Конвенції ООН. — Однак її релігійний, інтелектуальний і політичний провід — добрі і вирішальні частини її нації — є доволі нечисельними, тож їх легко ліквідувати. Саме тому радянська сокира з повним розмахом ударила по цих групах. Якщо вдасться «знешкодити» інтелігенцію, священників і селян, Україна «втратить ту частину народу, що зберігала і розвивала її культуру, вірування, її об'єднавчі ідеї, які прокладали їй шлях і давали їй душу, тобто зробили її нацією, а не просто населенням».

Сталін навчав: «Селянство є основною армією національного руху, ... без селянської армії не буває і не може бути потужного національного руху. Саме це і мають на увазі, коли кажуть, що національне питання є питання селянське». Павло Постишев у своїй промові у листопаді 1933 року підбив підсумки «кампанії зі знешкодження» і тишився, що вдалося розгромити «націоналістичні елементи, які засіли на різних ділянках соціального будівництва на Україні».

У цей час можна було підбивати й підсумки першого етапу підготовки українців до «злиття націй», а саме — «стимулювання національної культури». А вже завершувалася «радянська українізація». Як зазначає провідний спеціаліст Державного архіву РФ Костянтин Дроздов, стихійна українізація 1917 — початку 1920-х років була поза контролем партійного апарату. Треба було поставити її під контроль і забезпечити радянськими кадрами. У доповідній записці до ЦК РКПБ «Про необхідність організації і посилення партроботи серед

українського населення Росії» говорилося, що неможливо знищити українські школи і бажання українців вчитися рідною мовою, отож необхідно рахуватися з цим і дати цьому відповідний напрям. Такою ж була мета українізації в УСРР. У 1933 році вона була «завершена». І в журналі «Більшовик України», № 7 за 1933-й подано списки українських слів, заборонених для вжитку. Починався другий етап «злиття» — поступовий перехід на «мову міжнародного спілкування».

Зброя ненависті

Наприкінці жовтня 1932 року в українських селах було удосконалено систему «спеціальних бригад по видобуттю зерна». Вони одержували певний відсоток від награваних харчів (тому вживали). «Ваше завдання — дістати збіжжя всіма способами, — навчав «активістів» один із керівників геноцидом в Україні Мендель Хатаєвич. — Не бійтеся вживати крайніх методів. За вами стіною стоять партія».

Якщо людей переконати, що певну соціальну групу чи навіть цілий народ потрібно ненавидіти, люди так і чинитимуть. І спричиняючи смерть «ворогам народу», ширі віритимуть, що цим вірно «служать Батьківщині». Цьому допомагали плакати, карикатури, фільми, вірші, пісні, шкільні підручники, «виховні заходи» для дітей і молоді. Також схвалені методи терору: розстріли, «вилівання» шлангами з хат, викидання «куркулі» із хат у холод без речей; депортація до Сибіру. Та ще різновиди винагород для тих, хто погодився співпрацювати з більшовиками.

«Якими б огидними не здавалися нам адепти чекізму, та в етичних вимірах маємо виходити з того, що перед нами свого роду жертви — продукти жажливої метаморфози: люди стали недолюдками», — пише російський філософ Юрій Лінник. Він каже, що чекізм є однією з найнебезпечніших форм соціальної патології.

УПА — проти голоду

«Якщо не знати правдивої історії своєї країни, не розуміти причин Голодомору, то ніколи не зрозумієш причин виникнення українського визвольного руху. УПА

воювала проти тих, хто в 1932–33 роках знищив до 10 мільйонів невинних дітей, жінок, чоловіків», — сказав голова Служби безпеки України Валентин Наливайченко в інтерв'ю ізраїльській газеті «Вісті». Українська Повстанська армія, по суті, продовжила селянську боротьбу, що у Східній Україні тривала у 1920–30-х роках. Однак під прикриттям «боротьби з УПА» (як на сході — з «націоналістичними бандформуваннями») каральні загони знищували мирне населення. «Згідно з радянськими даними, у 1944 році в лавах УПА нараховувалося близько 90 тисяч вояків. Утім до січня 1945 року органи НКВС позбавили життя 103313 осіб. Кого ж убивали? НКВС «ліквідував» мирне населення ще впродовж шести років», — каже львівська дослідниця Голодомору, громадська діячка Анна Семенюк. Із Західної України такі депортували загалом понад два мільйони осіб. За словами Анни Семенюк, переважна більшість вояків УПА були селянами. Саме завдяки спротиву УПА масовій колективізації в повоєнні роки збереглося українське село й українська нація. Завдяки визвольній боротьбі ми сьогодні чуємо українську мову, пісню й молитву.

ГЛАС НАРОДУ

66,3% громадян України вважають, що голод 1932–33 рр. був геноцидом, і ця політика нищення застосовувалася на теренах СРСР, куди входила й Україна. Третина опитаних — 32,3% — називають Голодомор геноцидом власне українського народу. І лише півтора відсотка респондентів сказали, що ніякого Голодомору не було. Такі результати опитування, проведеного Інститутом ім. Горшеніна. 36,7% українців розповіли, що в їхніх родинах були постраждалі від Голодомору. І, на жаль, лише чверть з опитаних даною соціологічною інституцією (25,1%), планують взяти участь у скорботних заходах, присвячених роковинам Голодомору в Україні.

Ярослава МУЗИЧЕНКО
umoloda.kiev.ua

Названо організаторів геноциду українців

22 травня цього року СБУ порушила кримінальну справу за фактом геноциду в Україні. Один із доказів злочину: «Етнографічна карта проживання слов'янства» 1906 року, складена професором Флоринським, нещодавно віднайдена архівістами СБУ. Відтінком кольору на ній позначено межі компактного проживання українців. Це нинішня Україна, Поволжя і Північний Кавказ. Саме ці території були охоплені голодом-геноцидом у 1932–1933 роках, на їх кордонах стояли тоді загони оточення. «14 грудня 1932 року за підписом Сталіна вийшла Постанова ЦК ВКП(б) та Ради народних комісарів СРСР про хлібозаготівлі (читай — знищення голодом) на Україні, Північному Кавказі та в Західній області. Я впевнений, що у Йосипа Віссаріоновича були подібні мапи», — каже голова Служби безпеки України Валентин Наливайченко.

— Рафаель Лемкін зазначав, що геноцид в Україні — це комплексна, детально продумана акція, що включала нищення церкви, інтелігенції та селянства. Розслідування цієї справи також комплексне?

— Безумовно. Етапи злочину такі: знищення інтелігенції, розстріли духовенства, придурення збройних повстань на початку 1930-х і після цього вже остаточне рішення Сталіна про знищення селян голодом. Нещодавно ми розсекретили архівні документи про знищення української церкви у 1920–ті роки. 1300 парафій зникли з території України. До цього, з початку 1920-х, розпочалося нищення української інтелігенції. Відомо з архівів, що при кожному губернському відділенні НКВС створювався міні-концтабір: оточена територія без умов для проживання, куди зганяли людей, передусім відомих інтелектуалів. Думаю, що більшість із них вмирала від тортур. Знаємо, що така тюрма існувала на вулиці Липській — у тому приміщенні, яке СБУ передала Українському інституту національної пам'яті. Розстріляних у підвалах вивозили в біквінянський ліс. Десятки тисяч людей були замордовані ще до 1937-го, до початку Великого терору.

Запланований геноцид реалізовував Молотов, Каганович та інше партійне керівництво з Москви, яке приїжджало сюди чи письмово вимагало виконання від місцевих органів влади. Тих, що не зовсім рішуче діяли, негайно замінювали. Приклад: у Харкові таким чином керівника замінили на Постишева, який і реалізував винищення людей у конкретних районах. У Дніпропетровській області це був Хатаєвич. На Одещину з Москви прислали Разумова. Доповідні місцевих каральних органів у Центр є прямим свідченням виконання наказів більшовицької влади. Друге беззаперечне підтвердження злочину: розстріли сільської інтелігенції — учителів, бухгалтерів, працівників сільрад, які намагалися роздавати людям їжу. Тисячі рішень про їх розстріли долучені нині до кримінальної

Голова СБУ Валентин Наливайченко - про завершальний етап розслідування наймасовішого злочину на території України та можливості подолання його наслідків сьогодні

справі. Рішення називалося красиво — «высшая мера социальной защиты», а наприкінці назва розшифровувалася: розстріл.

— Відомо, що в 1934 році новостворений Інститут етнографії АН УРСР направив в українські села експедицію для збирання матеріалів «про відживання пережитків у матеріальній культурі, побуті й свідомості людей» та «зростання колективного господарства й нового побуту на протязі 1929–1934 рр.». Чи збереглися в розсекречених архівах документи, що свідчили б про «замірювання» у післяголодомово українському суспільстві подібних показників?

— Безумовно, ми розсекретили такі матеріали. Слідча група фіксує, що після скоєння злочину були перевірнені його результати. Далі у вимерлі населені пункти примусово переселяли людей з інших територій, переважно з Росії.

— Роман Шухевич у 1933 році організував замах на радянського консула у Львові Майлова, щоб привернути увагу світу до вимирання мільйонів українців у центрі Європи. Чи є документи, які засвідчили б реакцію на цю подію радянського керівництва?

— На жаль, таких документів не маємо. На початку 1990-х зникли 12 томів справи Шухевича. Так само не маємо оперативних архівів про дії НКВС проти Романа Шухевича. Слідство триває.

— Інформаційна політика стосовно Голодомору в радянські часи була продуманою чи стихійною?

— Не лише продуманою, а й цілеспрямованою. Я за три роки роботи в цій темі бачив масу фотокарток, справжніх і підроблених, звітів правдивих та агітаційних, вказівок таємних і тих, що призначалися для публікації у газетах. Різниця — з точністю до навпаки. От агітаційна фотокартка з 1933-го: один з керівників Компартії України отримує від «вдячних селян Харківської області» отакений коровай на честь доброго врожаю. І саме в тому районі в той момент, як ми тепер читаємо у звітах НКВС, вимирають люди, а органи НКВС вимагають їм збільшити квоту на розстріли. Одночасно з'являються

таємні вказівки щодо знищення людей і пропагандистські широко публіковані вказівки «допомагати хлібом голодуючим районам України». Де, кому допомагали?

— І Росія сьогодні публікує оті пропагандистські райдужні тексти... Чи простежується певна спільність методик нищівної інформаційної війни проти обговорення теми Голодомору з інформаційною блокадою у 1932–1989 роках?

— Безперечно. Ми розсекретили вказівки 1988 року керівництва КДБ УРСР. Вони дослівно збігаються з деякими текстами МЗС Російської Федерації. Ось, наприклад: «Спецслужби противника, прежде всего США, подрывные центры и зарубежные украинские националистические формирования пытаются развернуть на Западе широкомасштабную антисоветскую кампанию вокруг так называемого искусственного голода в Украине, организованного в 1930-х годах, преследуя цель обвинить СССР в проведении акции геноцида в отношении украинского народа». Це 5 травня 1988 року, звернення до товариша Щербицького. КДБ у 1988 році вважав одним із головних завдань протидію науковим виданням, зокрема праці Роберта Конквеста «Жива скорботи!» і вони досі наводять нам ті ж самі «аргументи».

— Які висновки може зробити держава з результатів дослідження Голодомору?

— Особисто для мене зрозуміло, що важливо чітко обмежити в законодавстві повноваження силових органів. Щоб не з'являлися у нас більше масові поховання, щоб не зникали люди і не застосовували тортури до людей. Друге, щоб спецслужби були під контролем громадськості, закону й правоохоронних органів.

На території України — тисячі масових поховань. 1932–1933 років, до цього — 1920-х років і після цього — 1940, 1960-ті роки... Останнє місце масового поховання, яке виявила СБУ разом з прокуратурою якраз у тому місці, де був убитий Гонгадзе. У тому ж лісі ми знайшли десять трупів з ознаками насильницької смерті, закопаних у 1980–90-ті роки. Ось чому маємо до кінця розслідувати цю справу. Щодо освітніх програм, то ще Володимир Мономах у своєму Юридичному кодексі в 1125 році говорив: сильні люди не можуть нищити слабких. Тому дітей треба не лякати фотокартками

жахливих смертей, а пояснити їм, що людину не можна переслідувати за політичними ознаками, а злочини мають бути розслідувані.

ДОВІДКА «УМ»

Над розслідуванням кримінальної справи сьогодні працюють 150 працівників СБУ. Це слідчі, оперативники й історики-архівісти. Під час слідства віднайдено 857 масових захоронень, з'ясовано назви 735 населених пунктів, занесених на «чорну дошку», розсекречено і долучено до кримінальної справи 400 документів, що свідчать про злочинні вказівки та їх виконання. Опитано понад 1300 свідків. Зібрано 253 томи кримінальної справи. Прийнято рішення про відкриття в кожній із 17 областей, де був Голодомор, окремої кримінальної справи.

ВАРТО ЗНАТИ

Естонські слідчі упродовж чотирьох років розслідували кримінальну справу за фактом геноциду естонського мирного населення (депортація у 1947 р.). Одна з обвинувачених осіб, за результатами судового розгляду цієї кримінальної справи, у 2004 році звернулася до Європейського суду з прав людини, посилаючись на неможливість застосування статті про геноцид через «термін давності». Європейський суд виніс рішення, що строки давності стосовно злочину геноциду не застосовуються. Це відкриває судову перспективу і для кримінальної справи за фактом Голодомору.

ЗАМОВНИКИ БІВІСТВА

Досудове слідство СБУ дійшло висновків, що головним організатором геноциду проти української нації були: секретар ЦК ВКП(б) Сталін-Джугашвілі, член політбюро і голова Ради народних комісарів Молотов-Скрябін, секретар ЦК Лазар Каганович, секретар ЦК Павло Постишев, а також секретар ЦК КП(б)У Станіслав Косіор та голова Ради народних комісарів УСРР Влас Чубар. Вони віддавали злочинні накази за власними підписами.

Ярослава МУЗИЧЕНКО
umoloda.kiev.ua

ТРИ ВЕРШНИКИ АПОКАЛІПСИСУ,

або Три джерела - три складові злочинів комуністичного режиму
Слухаємо ж ми, гей!

(Продовження. Поч. в №№ 42, 43, 44, 45, 46.)

Такі вже голови! Месійно-діоксидні. "Злочинного режиму Кучми". Яка не проти ще раз балотуватися. "Хитрого лиса Кравчука". Яка закликала чинного "месію" достроково припинити повноваження через повну несумісність однієї з об'єктивної реальністю.

*Злата коса до пояса,
В косі лента га-зо-ва!*

Голова всеукраїнської п'ятої колони, яка замолоду зривала шапки з інших голів. Пролетарських. Які зрозуміли: це - наш, і його неодмінно - в президенти. Україножерна голова "некогого Колесникова". Який колесував би все українське. Ну москаль, то москаль. Аж ось ребелодібний регіональний ідеолог, новий Каганович. Знає українську мову, аби нею паплюжити все українське. Не так тупо, як у москаля?! Голови підстаркувато-розфурфурених політ-дворняжок, із кликухами ще від КГБ. Так би мовити, політтехнології ще старих спецслужб. А бач - молодяться. А бач - політики! Яку Україну буде -

*Гебешне сміття,
Грязь Москви?!*

Паноптикум. Тераріум. Дурдом. Патовість. Синдром бездержавності. Деформація посттоталітарного українського соціуму, який найбільше постраждав від злочинів комунізму, то матрицює від'ємне шумовиння і дегенеративну політику, від яких годі чекати позитивних імпульсів для належної трансформації суспільства.

Де ті мудрі, розсудливі й відповідальні голови, про які у далекому 1892 році міркували Франко і Герцль? То й ми запитуємо: чи Господь готовий дати належні відповіді на виклики диявола? Чи Творіння не вишло з-під контролю Творця? Не ті, зовсім не ті голови заправляють нині у світі. А що вже в Україні, то суцзя демократична Руїна! Бо ми того варті?!

АПОЛОГІЯ НЕНАВИСТІ

"НАД УСІЄЮ УКРАЇНОЮ..."
"САДОК ВИШНЕВИЙ"
ЧИ ЧОРНОБІЛЬСЬКА ЗОНА?

КОМУ ВНИЗ?

Під наступні виборчі перегони відбувається передбачувана радикалізація полярних політичних сил. На відміну від цивілізованих держав, де передвиборні баталії шляхом відкритої конкуренції публічно дозволяють уявити найоптимальніші щодо викликів часу програми та ознайомити електорат з потенційно кращими кандидатами на вищі державні посади, дозволяючи обрати такі кращі й до мінімуму звести можливість хибного вибору. Такі вибори сприяють постійному самоосмисленню нації з одночасною консолідацією суспільства під оптимальними програмовими засадами.

Цілком протилежно в Україні. Її передвиборча модель скерована на зомбування-підкуп, аби не сказати - політичне згвалтування виборців, що призводить до хворобливого розколу суспільства і до чергового випробування України на розрив - з усіма катастрофічними наслідками. Як національними, так і геополітичними.

В Україні вільно діють україножерні "п'яті колони", формально та неформально очолювані зграями політичних шулік, для яких незалежна Україна неприйнятна в принципі, ліво-радикальні партії та громадські утворення, котрі, хто тихою сапкою, хто в брутально-провокативний спосіб, підважують українську незалежність. Створюються "зони відчуження" з режимом офіційної україножерності та антидержавності, фактично неконституційні за статусом та невідконтрольні (хіба умовно) центральним властям. У першу чергу ідеться про Крим і Донбас, відповідно південний і північно-східний форпости антиукраїнства, аби не сказати фронти, які затискають країну ніби лещатами. Усе діється за приписами війни. Дезінформація про наміри, психічні атаки, захоплення плацдармів,

створення опорних баз, проникнення в запліля супротивника. Звісно, "сілушек ещю малавата і час не прабіл", однак "дела делается". Ситуацію гранично ускладнює фактично нічим необмежена на теренах України діяльність російських спецслужб, які є повновладними господарями безладу в Україні та її головним дестабілізатором. Що діється під брендом економічних чи політичних впливів захисту прав людини та інтересів "рускагаварящих", нікого не введе в оману. Як росіяни розуміють права людини, вони блискуче довели в Чеченії та в різних країнах світу, де досі гинуть колишні чеченські командири. А це - в чистому вигляді міжнародний державний тероризм.

Українські ж національно-патріотичні сили гранично слабкі й роз'єднані не в останню чергу через присутність у них старих і нових "агентів впливу" північних спецслужб, а також - через нашу загальну захланність і зажерливість. У свою чергу, українські спецслужби є проекцією загального стану справ у державі. Тільки не з позитивом виправлення ситуації на користь незалежної України, а з вичікуванням-імітуванням діяльності. Так безнадійно втрачаються темпи і моменти обернення геополітичної ситуації на користь України. Змарноване потребуватиме врешті великих зусиль надолуження та відшкодувань, коли великою кров'ю добувається те, що не здобуто малою.

Звісно, питання не так в ефективності спецслужб, як у загальному стані українського соціуму, аморфного, розірваного й атомізованого, який і суспільством не назвеш. Так собі - "населеніє". Фатальний брак національно свідомої й ефективної еліти. Вишиванки, пісні, пасики, глечики - добре, але це - етнографія, а йдеться про зважений, глибокий і мудрий патріотизм. Не в сенсі "моя хата скраю" і не в святкових маніфестаціях, а в малих і великих справах державотворення, відновлення повноцінного національного організму, структурованості громадянського суспільства з високими моральними орієнтирами та духовними цінностями.

Нинішній український соціум поспіль тримається на брехні. Влада навчилася солодко вислівувати патріотичні словеса, а потомлені й відчужені в усіх відношеннях маси чи то заколисуються, чи то задурюються почутим, маючи бажане за дійсне. Пробудження болісне і тривале, розчарування в майданах усіх кольорів, а час то - змарновано! Стан бігу на місці чи й назад - за відсутнім лідером - діагноз летаргійного стану посттоталітарного суспільства. Усе це наслідки, в яких водночас і причина. Хвороба національного росту, чи вже ріст національної хвороби?

Сподіватися, що українцям дадуть тихо-мирно осмислювати і здобувати себе на шляху державотворення не доводиться. Північне катастрофічне сусідство - фактор надто тривалий та трагедійний. Українці ж (інша річ - чому і чи це - взагалі українці, а не "громадане" не знати чого) поводять себе як досі політично незріла субстанція. Візьмемо Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року (про який взагалі не згадує "Довідник історії України", присвячений десятиріччю Незалежності!). Акт не історичний, а - позаісторичний! Українська держава не відновлена в своїй тисячолітній тягловості та геополітичній визначеності, а проголошена ніби в історико-політичній невагомості. Вся тисячолітня історія та спадкоємність від часів княжої України-Руси ("Святої Русі"), Трипільської цивілізації тощо втрачаються, а причино-наслідкова картина минулого в такому химерному інобутті України цілком відповідає великоімперській схемі "Государства російського". Йому, бачте, давно поза тисячоліття (хоча офіційно Російська імперія існує лише від 1721 року), і це, бачте, Росія нащадок "Святої Русі" (хрещення Русі відбулося таки на Дніпрі, а не на Москві-ріці чи на Клязьмі, і сталося це за три-чотири століття до появи християнства в угро-фінських етносах Ростово-Суздальщини), а рік народження Української держави - аж... 1991! Скільки років Києву? Скільки Москві (і взагалі, коли вона

насправді з'явилася)? Які можуть бути претензії до "старшого брата" у... "правнуків поганих"?! І цієї історико-політичної недоплати, аби не сказати умисно спланованого ідіотизму, чомусь ніхто не бажав помічати і виправити. Очевидно, за відсутності базового історичного імперативу, зафіксованого в "свідцтві про народження", відповісти на сакраментальне питання історичності України неможливо. Комуністи будують червону Україну, регіоналі - регіональну (як постросійську резервацію), "Русский блок" - "русскую Україну" (чому спершу треба обвалити "незалежну") і т.ін. Не держава, а будівельний майданчик для експериментів після розвалу Вавилонської вежі "Імперії зла". Імперії не стало, зло - залишилося.

Аби все відповідало інтересам національно-державної розбудови з точністю до навпаки, в Загальних засадах Конституції України є новела, яка каже: "Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова". Очевидно, розробникам та ухвалювачам Конституції держава уявляється як неповносправний об'єкт, нездатний ані до самоусвідомлення, ані до самоорганізації власного життя за принципами і приписами, які він сам визнає для себе головними і найкращими.

На різних ідеологіях Україна та її народ уже не раз попелися?! Поняття ідеології відносно нове ("система поглядів та ідей: політичних, правових, моральних, естетичних, релігійних, філософських"), і в зв'язку з цим констатуємо, що за останні три з лишком століття в Україні панували виключно ворожі ідеології (самодержавства та різні інші форми духовної окупації) і ніколи - ідеології, орієнтовані національно-державницьки.

Попілившись на гарячому молоці, дуємо на холодну воду? Держава без ідеології (не як партійної програми, а як ідейного концепту національно-державних стратегій) всеодно, що людина без імені, без дати народження, минулого і майбутнього, без самоусвідомлення та мети існування. Справді "історическає недарозуміє"! Фатальність історичної долі України й полягає саме в тому, що дещо стихійна "ідеологія визволення" доби Визвольної війни під проводом гетьмана Богдана Хмельницького, коли вивільнення колосальної кінетичної енергії народу після тривалих утисків українства буквально розірвали тогочасну європейську потугу - Річпосполиту, не була належно викристалізована в ідеологію українського державотворення. Не сталося цього й після червня 1659 року, коли гетьман Іван Виговський разом із союзними татарами розгромив московську армію вторгнення. За що рівно через півстоліття Україна заплатила поразкою під Полтавою, що на століття відкинуло українців у вир бездержавності та національного знищення.

На початку ХХ століття ідеологію української самостійності найчіткіше окреслив Микола Міхновський, але горе-політики на кшталт Михайла Грушевського та Володимира Винниченка, сповідуючи соціал-федералізм (націонал-ідіотизм), усунули з політичної арени таких як Міхновський і стали на шлях зради Української державності. А в 1991 року переважно комуністична ВР, нажахана перспективою відповідальності за злочини червоного режиму, на порожньому місці створили геть нову державу. Де й виголосили безідейний статус.

Будь-який обізнаний з реаліями громадянин зауважить, що Конституція України, зокрема в частині Загальних засад, спростовується і заперечується усім способом життя України. У даному разі загальнопоширену словесну дурилівку, яку радо озвучують усі перші особи держави, включно з Гарантом фактично недіючої Конституції, піднесено до рівня Основного закону. Який таким не є. За винятком все тієї ж частини ст.15 про невизнання державою жодної обов'язкової ідеології.

Інакше кажучи, положення Конституції не діють, коли це в інтересах більшості громадян (про норми прямої дії, державну мову, заборону катування, рівності громадян перед законом, прав на житло, достатній життєвий рівень,

безоплатну медицину і т.ін.), і навпаки - обов'язкові, коли йдеться про політичні махінації в інтересах владно-олігархічних кланів. Так би мовити, основний закон навиворіт.

Кажучи ще точніше, в Україні нема обов'язкової ідеології державотворення, зате вільно існує низка ідеологій руйнування української державності, а також - їхні штатні апологети, на яких нема де ставити тавра ганьби. Вони відрізняються певними відтінками та риторикою, але всіх еднає люта ненависть до України і українства. Цілий серпентарій, починаючи від лідера комуністів П.Сіманенка, який цілком по лєнінськи на старість стрибає в гречку, до цілого виводку агресивної шушери - Богословські, Колеснікови, Шуфрічч - з Партії регіонів.

Вічний ворог

Найдіознішою постаттю є Дмитрій Табачник, професійний україножер, з атрибутами "ізвеснава" історика, "профессора" та чи не академіка. Безумовно, примітивний кон'юнктурний компліатор та квазінауковець, на якого працює штат підлеглих клерків. Назбирають для "світла" відповідний історичний матеріал, який уже той "стрипає" за рецептами старої совєцької куховарки. Таких з дозволу сказати професорів ті ж білянаукові клерки "слечуть" десятками, аби тільки заплалили за послуги.

Нічтоже (чи - чтоже?) сумняшся "ізвесний" елементарно плутається в історичних обставинах (що це можна потлумачити різночитанням давніх "темних місць"), та головний його "діалектичний метод" - спрямоване пересмикування історичної тканини, перекроювання, викидання зайвого і, навпаки, випинання другорядного. Так містечкові умільці шили все, що завгодно: весільну сукню з панталонів старої бандури чи химерну політичну кацавейку з великої народної трагедії. Що замовлять.

Однак Д.Табачник не просто містечковий швець і шулер (не плутати з Шустером) від політтехнологій, який вдало розкрутився в столиці "історическава недарозуміє" і яких хоч "пруд пруд" в совєцькі і теперішні часи. Це - академік війовничих провокацій, який добре засвоїв власну роль, наперед знаючи, що зірве оплески в замовній аудиторії. Тому важливо не тільки те, що саме, але як саме відає "ізвесний". Благочестивий біблійний вигляд і розважливий голос многомудрого ребе. Лови сказане! Не почувеш, історія тебе оминула! Це вам не шаради від Хазанова та інших публічних трюкачів. Тут режисура не дешевого балагану, а психологічного театру одного академіка. Спільна хіба - сцена. Державного абсурду України.

Не будемо перебільшувати, плутаючи таланти з рекламою та фішками "професор", "доктор", "умнейший" і т.ін. Наука - дисципліна відкрита, де кожна правильна думка по своєму тотожна протилежній за сенсом. Тільки ж донедавна ми мали і досі маємо в українському академічному середовищі (точний термін - паноптикум) цілком протилежне: жорстку й агресивну монополію структурованої табачникади. Мовляв: "Наше дела - табак. Ваше - патрєблять, курить... Нам фєміам". Одне слово, про вільний диспут смислових дискурсів (особистостей чи наукових шкіл) не йдеться. Та не це наразі хвилює.

Обурює навіть не затяте україножерство Д.Табачника, а те, що потужне закулісся (яке, очевидно, й утримує контрольний пакет "незалежної"), вперто і послідовно просуває "талант" на ключові посади в системі державного управління і ширше - державотворення. Як державобурення. То він очолює секретаріат Президента України, то віце-прем'єр КМУ з гуманітарних питань, то*... О, це - далі.

* Під час таємних перемовин заправив БЮТ та ПР з приводу "широкої коаліції" влітку 2009 року кандидатура Д.Табачника знову фігурувала як керівника гуманітарної сфери "незалежної". Яку державу має намір будувати об'єднане україножерне шобло? Чи не близькосхідну Вукраїну? Де палестинцями будуть "хохлове".

Будь Табачник тричі головним ідеологом Партії регіонів, "науково озвучуючи" антиукраїнську сутність її керівного складу, в цьому є навіть певний зиск. Видно ху іс ху, хто ким і в який спосіб послугоується кадрами, які вирішують усе. Для обвалу незалежної. Ситуація перекинута в загальному. Чи можна уявити, аби віцепрем'єром з гуманітарних питань у державі Ізраїль був "малоросіянин" Г. Тютюнник, який смиренно-мудро і де тільки може "науково" заперече Голокост?!

А саме подібним, де тільки можливо, промишляє Д. Табачник, відмовляючи українцям у факті геноциду під час Голодомору (лише в одному з базових складників злочинів комуністичного режиму). Зрештою, було - не було, померли від голоду 10 (чи скільки?) млн українців, несуттєво, бо має значення лише те, що з даного приводу вважає Табачник.

"Ізвесний" достеменно відає і явив свою думку світові про те, що під час Першої світової війни геноцид мав місце лише з боку Туреччини щодо вірмен (1,5 млн. жертв), а під час Другої світової війни - щодо євреїв (рівно шість млн!) з боку нацистської Німеччини, а щодо українців під час Голодомору - звиняйте. Хтось там комусь не з'їв вчасно миски борщу (не подали ще й сала?), але щоб геноцид?! Пахаються "хохли" в елітарний нюрнберзький клуб, бажають зрівнятися з богообраними. Ач апетит який наїли на Голодоморі!

Шаржуємо не ми. Прилюдно, постійно і зухвало блюзнірствує "академік" Табачник. Знаємо, що саме існування Голодомору понад півстоліття вперто замовчувалося на міжнародному рівні. Потім с'як-так почали про нього згадувати, але не скрізь і не в повному обсязі. Тоді як процес визнання Голокосту був одномоментно-успішним, визнання та кваліфікація Голодомору з точки зору злочинів проти людяності розтягнулося в геополітичному часі та просторі, й все ще далеко до завершення. Табачники різних мастей постфактум не пускають українців у царство Мри-голоду! Адже тоді годиться назвати винних, визначити розмір відшкодування, комусь поділитися лаврами великомучеників. На шляху деконструкції злочинів комуністичного режиму, коли діди-батьки Табачники, правда, не все успішно, творили ариюпак "первих страйтелей новава міра", можуть уявлятися надто небажані факти, паралелі, контексти, тенденції, асоціації, залежності та першопричини, що змусить докорінно переглянути концепцію розуміння "світового зла". Зі зміною смислових ранжирів і політичних реєстрів, які здатні повернути в головах людей усі усталені схеми.

Викривати і розвінчувати Табачників і Ко - робота для Сізіфа. Будете аргументувати, доводити, переконувати, а вони так сумирно і зі "знанням справи" заперечать: "Ні, бо ні". Геноциду українців не було, бо не могло бути. Просто Сталін жорстко займався державним будівництвом, то й сталося "запаморочення від успіхів". Ні, звісно, трагедія була, але не геноцид.

Теза заслугоує на антитезу. Та ж і Гітлер затято розбудовував Третій Райх, а нерозумні євреї чинили опір чи не надто активно були будівничими Тисячолітнього рейху, так за це ж і поплатилися! Як кажуть німці: "Лес рубят, щепкі летят". Чи Гітлер керувався принципом расової ненависті, згідно якого всі євреї підлягали знищенню? Як би так, їх би всіх й знищили. Чого, слава Богу, не сталося. Лише з нацистських "таборів смерті" (де загибель в'язнів в кінці війни була масовою) союзники визволили понад 600 тисяч євреїв.

Як казали древні, що дозволено Табачникові (Зевсові), не дано Тютюнникові (бикові). Себто застосовувати проти першого його ж логічно облудні й цілковито аморальні конструкції "доведення недоведень" у сучасній науці вважається і некоректним, і морально шкідливим. Займатися блюзнірською арифметикою смерті з визначенням компаративних параметрів знищення - це щось від родової анатомії лихварства, закинута в потойбіччя. **Але ж і ООН не визнала Голодомор актом геноциду, наполягає Табачник, дозволяючи цій організації засвідчити його авторитет.**

Чи відає Д. Табачник обставини появи терміну "геноцид"? У 1941 році тодішній лідер Великобританії У. Черчілль заявив, що "ми зустрілися із злочиним, що не має назви". Звісно, йшлося про злочин нацистів. Стривайте! Але ж на той час уже скоєно злочини комуністичного режиму, включно з Голодомором. Чому ж для них не знайшлося назви? Тому що їх - згідно тодішньої злочинної змови "демократичного" світу - не було. Не було, хоч стій хоч падай! Дивно, але про Голодомор буквально кричали німецькі газети початку 1930-х років, і дехто вважає, що це також спонукало Сталіна і його кліку згорнути народоубивство голодом. А "демократичний" Захід практично мовчав. Чому?!

Перед прийняттям в ООН резолюції про визначення геноциду в 1948 році (що "випадково" збіглося з появою держави Ізраїль) об'єднаним націям годилося б ухвалити невідмінну норму міжнародного закону про злочин умовчання скоєних злочинів - як умову чи передумову визначення системи злочинів проти людяності.

Уповні логічно й закономірно. Але в такому разі лаву міжнародного трибуналу мали би в першу чергу обійняти керівники Великої трійки (Великобританії, США,

СССР) та іже з ними, а такий грандіозний юридичний фарс як суд над головними німецькими злочинцями в Нюрнберзі взагалі набув би статусу антипроцесу. Яким він і був, оскільки більший злочинець (СССР) разом із його спільниками та укравачами злочинів комунізму (Британія, США, Франція тощо) судили набагато молодшого і меншого злочинця (Німеччину). Для переможців цілком прийнятно?!

Ясно, що за злоумисної змови держав-переможниць геноцид могла коїти лише гітлерівська Німеччина і лишень проти євреїв, які суть богообрані. Геноцид же проти богообраних набуває інфернальних значень, для визначення яких бракує слів. Сказано: "Після Освенціму Бог помер". Ну не може Господь померти від Голодомору. Хліба на небесі все вистачало, а ось як туди проник "Циклон Б"... Чи як накажете розуміти? Ну це були цигани, але це - нецікаво.

А далі розіграли (без жодних жартів) геніальний сценарій з визначенням голокосту. Польський єврей Рафаель Лемкін, громадський діяч, у якого під час війни загинуло 49 родичів (цифра також символічна), запропонував **визначення геноциду, як дії з наміром знищити, повністю чи частково, певну національну, расову, релігійну чи політичну групу.** Але мало написати п'єсу. Треба, аби її прийняли до постановки в театрі ООН, де одним із головних режисерів був саме Сталін, такий найбільший злочинець усіх часів і народів. На формулюваннях Сталін розумівся добре і про природу злочинів комунізму видав усе достеменно. Як їх деміург. Інша річ, як назвати злочини комунізму, яких за тодішньою політичною драматургією в природі речей не існувало?

Інакше кажучи, злочини коричневої чуми годилося визнати і засудити всім чесним світом, визначивши їх фірмовим терміном геноцид, а... а... а якихось подібних за формулюванням злочинів, та ще й в ССРСР - переможцеві нацистської Німеччини! - не було. Бо не могло бути ніколи. Усім відомо, що "СССР - оплот мира і прогресса". Що сталінська демократія - найкраща в світі. Що Сталінська конституція... і т.ін.

Так ось. Якби у визначенні геноциду за Лемкіним (ясно, що насправді працював закулісний мозковий центр) містилося поняття **знищення з політичних мотивів**, це був би прямий захід ССРСР. Адже в країні переможного інтернаціоналізму (де в міжвоєнному часі більшість керівного апарату становили такі євреї) знищували тільки і виключно "ворогів народу", до яких належало і "дрібнобуржуазне" селянство, та іншіми представників "соціально-ворожих класів". Себто діяли з політичних чи пак класових мотивів, якими прикривали загальну людиноненависницьку сутність насправді націонал-комуністичного режиму. Інша річ, що поняття "націонал" у процесі боротьби за владу в ССРСР еволюціонувало від "інтернаціоналізму" в бік великоросійського шовінізму. Який панує і в нинішній "демократичній" Росії. Чому вона і є питомо сталінською за духом.

Погодитися на визнання ООН формули **політичного злочину** Сталін, ясна річ, не міг, бо це рівнозначно самовикриттю і політичному самогубству. Тому в сценарію від Лемкіна для ООН головний цензор тодішнього світового порядку, "дядечко Джо", зажадав "ма-се-нь-кай", але принципової коректури-купюри. Усунути визначення геноциду з політичних мотивів. Інакше весь сценарій злочинів геноциду - в смітнік.

В "інтересах справи" автор, Лемкін*, погодився "поступитися другорядним", і саме в такій редакції, без "політики", поняття "геноцид" - як злочину над злочинцями - потрапило в резолюцію ООН, а звідти - в міжнародну юридично-правову практику. У той спосіб Сталін вчинив далекоюсяжний крок: **наперед звільнив ССРСР від звинувачень у злочинах геноциду.** Саме старим Сталінським рецептом ООН послугоується донині, відмовивши на його підставі у визнанні Голодомору в Україні геноцидом. Сталін здох, а справа його живе - і не лише в сучасній неоперській Росії, а в "храмі вільних народів" - в ООН?!

Абсурд, скаже хтось. Хіба нищення євреїв у нацистській Німеччині не мало яскравого політичного характеру. Звичайно! Але з визнанням цього, а не лише расово-етнічного фактору, поняття геноциду набуло б універсального, а не вузько-специфічного визначення. І геноцидом визналися б у першу чергу злочини комуністичного режиму, і претендувати на відшкодування могли б усі постраждалі народи, а не лише - богообрані. А це те саме, що поділитися із кимось золотом манною небесною. Все продумало до дрібнички.

* У приватних і досі неопублікованих нотатках Р. Лемкін наче б чимало пише про Голодомор в Україні, прямо називаючи його геноцидом. Чому ж він зробив поступку Сталінському режимові у кінці 1950-х років, благословивши своїм іменем (і трагедією Голокосту) доктринально ущербне визначення формули геноциду, що й досі дозволяє довільно маніпулювати його визначенням? Роздвоєння сумління? Пішов на компроміс із червоним сатаною, дбаючи про інтереси свого народу, а "всі інші" - нехай самі собі дають раду? Усе шито не білими - червоними нитками, які давно згнили. А Табачники ними досі успішно вишивають ООНівською - собі гладко, комусь - хрестиком. І Лемкін у пошані, і геноцид приватизовано, кому треба. Отака історія.

То з чієї партитури ідейний заспівувач Партії регіонів і духовний душитель України, Діма Табачник, виспівує про ООН і геноцид? Сталінської! Але ж той, у свою чергу, наче б був антисемітом? **У даному разі ненависть до українства сильніша і ситуативно об'єднує представників ворогуючих таборів.** Себто друзів, які побилли горшки.

Як казав знаний Козьма Прутков: "Зри в корень"! Мабуть, халепа з ООН сталася у нас тому, що Україна була з-поміж... членів-засновників цієї політичної фантазмагорії, яка в листопаді 1947 року на сесії Генеральної асамблеї ООН проголосувала за одночасне створення Палестинської та Єврейської держав на Близькому Сході. Що у травні 1948 року дозволило євреям в односторонньому порядку проголосити державу Ізраїль, у подальшому успішно визнати в ООН геноцид євреїв й ухвалити купу резолюцій про расизм та антисемітизм.

Як палестинці досі чекають на створення незалежної держави, вже незалежна Україна очікує від ООН на визнання злочинів комунізму геноцидом. Чого, можливо, в найближчій столітті не станеться, бо ні те, ні друге - неактуально. Коли ж ООН приймає десятки резолюцій (уже понад 70!) про засудження дій Ізраїлю проти арабів, прирівнює сіонізм до фашизму, вимагає виконання рішення ООН в частині створення Палестинської держави, жодна - жодна! - із тих вимог не виконується і ніким не сприймається всерйоз. У даному разі прем'єр-міністр Ізраїлю, як завше, красномовний: "Богу дякувати, доля нашої держави не вирішується в стінах цієї організації". Створення Ізраїлю - вирішувалося, а доля - ні! Для того ООН й створили! Тому і мудрагель Д. Табачник слушно киває на ООН в частині невизнання геноциду щодо палестинців. Чи то - українці! Яка різниця? Головне, аби не почувалися вдома на своїй землі, яку чи то за рішенням самого Саваофа, чи сесії ООН передано в чуже володіння. І щоб без цих шкідливих штучок - ксенофобії, антисемітизму і тероризму. Це - зло. Велике і непростиме. Дозволене тільки обраним.

Сперечатися з Табачниками годиться лише на рівних, себто за умов прийняття ними наших позицій та антитез як висхідних для рівноправного обміну думками. На що ті в жодному разі не погодяться, бо, за всіх інших рівних, їхня позиція все буде битою. Для цього й створено надпотужну світову мас-медійну імперію із регіональними центрами, зокрема в Україні, окуповано інформаційний простір, відібрано й нав'язано масовому споживачеві "гаварящі голови", які регулярно викидають в ефір порцію перевіреної ідейної тухлятини. За відсутністю іншого, простолюдини її без кінця пережовують, випльовують і отримують нову порцію.

Диспозиція наперед визначена. Не для того все схоплено на рівні маніпулювання свідомістю так званих мас, аби в рівному дискурсі з опонентами шукати Істину. Яку також давно згвалтовано, четвертовано й там-сям підмінено "гаварящими головами" аля Табачник, Шустер, Топаллер тощо. Багатоповерхова, запрограмована і щедро проплачена індустрія промивання мізків у ЗМІ. На всіх причетних давно навішано ярлики: свій - чужий, друг - ворог, правий - неправий, і все вміняти публічних маніпуляторів зводиться до відкриття в потрібний момент фішки з наперед вказаним визначенням. Прихоплений обиватель щиро переконаний, що: "І я так думаю". Метода: "или - раб, или - враг". Іншого не дано. Будь-яке інтелектуальне перетягування канату неможливе, бо такого - як полюсів докладання різноскерованих зусиль - просто нема. Є одна - виключно правильна і тому переможна (як колись марксизм-ленінізм) позиція і є всі інші - облудні точки зору, які не обговорюються й апіорі не сприймаються. Бо це - не так. Спитайте в ООН! Там вам усе скажуть.

Як і скрізь - монополія

Сперечатися з негідниками по суті справи, давно кон'юктурно ними спотвореної, нема сенсу. Суперечка глухого зі сліпим і німого з розслабленим. Негідників треба викривати, хоча вивести їх на чисту воду, коли довкола все збаламуцено, наразі неряельно. Вести ж диспут в дусі: "сам - дурак", елементарно відбиваючи домашні заготовки звинувачень фактично недосяжному опонентові, особливо за повної узурпації ЗМІ, також безглуздо. І мовчати не можна й собі ж дорожче. Цілковитим спланованою патівістю.

Звісно, україножером бути не заборониш. Особливо, коли ця професія найвище оплачується і найбільш востребувана, а її служителі, мов жриці найдревнішої професії, запрошуються на всі публічні оргії масової дебілізації "населення". Відповідно нам до одного місця загальні україножерні настрої Д. Табачника, які майже ідеально вписуються у спадкову класику (Чи "вроджений" антисемітизм, який євреї закидають "усім іншим", цілком незаконнонароджене дитя невмолимих історичних обставин на тему, що посієш, те й пожнеш?!)

Чи ми самі не пересмикуємо, зводячи розмову про пошук істини на маргінесі розмаїтих ксенофобій і таким чином, ніби нав'язуючи свої фобії комусь, спотворюємо картину справжнього стану речей? Досить почитати агресивні, амбітні, категоричні писання Табачника і Ко, аби зрозуміти, що йдеться не про форму закидів, а про її україножерну суть. Хоча для ліворадикального табору це не гріх і навіть не норма, а те, чого завше мало. Чи інакше, на змагальності позицій, вибудовує свої прями ефіри С. Шустер? Там більшість приховано - позакадрового, ніж видається

простому споживачеві. Якого призвичаїли до гнилизни. Про що - також далі.

Мов бика червоне, Табачника та всіх біло-синюшних лото дратує помаранчеве. Що можна збагнути як з їхніх ідейних міркувань, так і з позиції глибокої громадської недолугості заводил самих помаранчевих.

Суспільство - жива динамічна система, сповнена внутрішнього боріння, горіння, заперечення і т.ін. Де є ліве, є праві і т.ін. Інша річ, чи є надійний, стабілізуючий, прогнозований центр. Суспільство без суперечностей, без конкуренції і протиборства, на вістрі яких завше лідери свого часу та обставин, не існує. Ще інша річ, для чого, в який спосіб і з якими наслідками все відбувається.

У нас ситуація гостро конфліктна. Різні політичні сили будують принципово різну Україну. Їх утримує не консенсус, а конфронтація. Вони діють відцентрово, за способом, чим гірше, тим краще, а не доцентрово: бажано краще, а не гірше. Оскільки жодна політична сила не має рішучої переваги, ситуація гранично конфліктна. Хоча насправді все набагато складніше. Як і завше, Україна - на межі геополітичного розпаду Сходу і Заходу. Схід вчепився в Україну мертвою хваткою, бо без неї про велику Російську імперію можна забути. Заходові ж Україна - і хочеться, і колеться. Порятунком - у самій Україні. В її самовизначенні, виборі, стабілізації.

Український "Схід" тягне ковдру на себе, але повернення в минуле більш ніж проблематичне й загрозиве. Імперська модель перевірена, але своє відпрацювала. Український "Захід" не міг належно розвинути в умовах бездержавності та внутрішнього побороювання. Український "Центр" як певне врівноваження полярних сил наразі під запитанням, бо тільки життя дасть принципову відповідь, куди зрушить точка біфуркації. Якщо в минуле: "всьо алять павтаріста сначала". На тому може й закінчиться. Якщо вперед (до демократичних цінностей), можливі варіанти. Одування від імперських хворей, долання посттоталітарного синдрому і більш-менш позитивного розвою.

При чім Табачник і Ко до глобальних геополітичних процесів? Якщо уявити собі історію у вигляді механізму різноскерованої дії, то Табачник і Ко є механіками, котрі гадають, що знають природу дії і призначення того макропроцесу. На свій розсуд поливаючи олією коліщатка, які обертаються в минуле, і навпаки, посилюючи піском ті приводи, що визначають протилежну історичну тенденцію. Що механізм може зламатися, забуксувати чи станеться катастрофа, не має особливого значення, бо важливий не механізм, а механіки. Так само, як і в лікарнях головні не лікарі, а хворі. Особливо в "дурдомах".

За великим рахунком, Табачник і Ко покликани забезпечити глибоку духовну стагнацію України, утримання її статусу як об'єкту, а не суб'єкту історичного дійства, фіксацію другорядності, заугамінковості, в принципі безперспективності - з точки зору високих цивілізаційних стандартів - українського "недарозумення". У цьому - історичний сенс і "разуменіє" Табачників як політичного явища: "Дела України - табак!". Яке вони курять і перегар якого ширять.

Знову ж, життя вже так влаштоване, що в ньому має місце стабілізуюча норма і є аномальні відхилення, будучи ніби дзеркальними. За всієї умовності визначення норми та певних кількісних відмінностей і характеристик, у звичайному соціумі норма все ж становить понад три чверті статистичного цілого. Близько 10% - винятки в позитивний бік (талановиті й обдаровані, акцентуовані і харизматичні особи, з-поміж яких трапляються й генії) і стільки ж - як висока "калібровка" - вибракровка у вигляді маргінального представництва (психічно неповносправні, дебіли, ідіоти, злочинці і т.ін.)

Полярність неуніка (так би мовити, розплата за поступ), але так зване здорове суспільство саморегулює себе шляхом широкій підтримки загалу, створення максимально сприятливих умов для цвіту нації і просто гідного існування для обійдених долею, що, на жаль, неунікно. У даному разі біотичні рівні підносяться в сферу соціальну, а та - в політичну. Остання знає своїх юридичних і блазнів чи пак - публічних придурків*, проте "хворих на голову" не у власне медичному, а в політично-загонистому сенсі. У них свій рейтинг популярності. У Росії пальма першості, безперечно, належить Жириновському, в Україні - колись Вітренко, нині - Шуфрич, хоча його "талант" усе ж менш яскравий.

Втім, і поміж політ-придурків конкуренція не просто висока, а може, й найвища. Хтось же їх проплачує, розкручує, нав'язує. Буквально мозолить ними очі всій простяцьки-чесній громаді. Дивно, на цигарках застерігають: "Куріння може зашкодити вашому здоров'ю", секс-фільми супроводить заставка: "Дітям - після шістнадцяти років", а про підхоплення політичного ідіотизму від недозованого споживання ідейної гнилизни, яка розвалює психіку, мас-медіа не лише не попереджають, а ще й рекламують.

(Продовження в наступному номері)

* "Придурок" не є образливе визначення. У Таборах ГУЛАГу придурками іменували влаштованих при обслузі (кухня, санчастина, писарі тощо), а не тих, хто вкалував у шахтах, на лісопалі і т.ін. У кримінальному середовищі "придурок" - той, хто добре прилаштувався. Нинішній український політикум - цілком придурочний.

www.eko-bud.com.ua

м. Львів,
вул. Володимира Великого, 18, 7-й пов.,
тел.: 032 234 02 97; 032 242 54 80;
8 067 372 97 20; факс: 032 297 60 97.

Площа забудови – 121,0 м²
Загальна площа – 147,3 м²
Мінімальні розміри ділянки – 19,59 x 20,22 м

<http://www.domywstylu.eu/>

Сучасний екологічний будинок - під ключ - вперше у Львові!

«Сучасний екологічний будинок – під ключ!» – якісний, енергоощадний та комфортний котедж ручної роботи, побудований за інноваційною (ноу-хау) каркасною технологією при використанні дерева, цегли, інших екологічних матеріалів, зі стовідсотковим ступенем готовності, надійний термін експлуатації якого – необмежений, з мінімізованими витратами на обслуговування. Компанія «Еко-Буд» використовує сучасні технології, які відзначаються високими тепло-, звукоізоляційними, енергозберігаючими, протипожежними характеристиками, вологонепроникними властивостями, легкістю та міцністю конструкції будинку, можливістю використання будь-яких матеріалів для зовнішнього та внутрішнього облицювання, комфортабельністю проживання та визнані найкращими з погляду економії коштів, матеріалів, технічних засобів, робочої сили, термінів будівництва незалежно від пори року. Компанія «Еко-Буд» будує сучасні малоповерхові споруди в т.ч. громадського та комерційного призначення, надбудовує (добудовує) поверхи та мансарди.